

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

НА ТЕМУ

«Розробка міжнародного інвестиційного проекту у сфері виготовлення товару промислового призначення та стратегія його просування в країну Середньої Азії-Казахстан»

Виконав: здобувач II курсу, групи МЕВ-19вм

ОПП з міжнародних економічних відносин

Спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

Киян С.В.

Керівник: Задоя О.А., к.е.н., доцент

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Освітній ступінь МАГІСТРА

ООП з міжнародних економічних відносин

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Затверджую:

Зав. Кафедри __ Задоя А.О. _____

(підпис, прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

“ ____ ” _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Киян Світлана Володимирівна

1. Тема роботи: Розробка міжнародного інвестиційного проекту у сфері виготовлення товару промислового призначення та стратегія його просування в країну Середньої Азії-Казахстан.
 2. Керівник роботи: Задоя Олександр Анатолійович, к.е.н. доцент
- Затверджені наказом від " ____ " _____ 20__ р., № _____
3. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 28.12.2020 р.
 4. Цільова установка та вихідні дані до роботи:
 - Дослідити економічне становище країни, та рівень активності у залученні іноземних інвестицій.
 - Дослідити об'єми ринків, та їх сегментацію.
 - Проаналізувати конкурентне середовище.
 - Провести аналіз поточного стану інвестиційної діяльності країни Казахстан.
 - Дослідити питання державної допомоги іноземним інвесторам, тобто преференції.
 - Дослідити правове забезпечення і політичну стабільність у країні Казахстан.

- Дослідити географічне положення країни і її сировинні запаси.
- Вивчити транспортні розв'язки країни.

5. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити):

- Міжнародні інвестиції як форма міжнародних відносин.
- Пряме інвестування: сутність, форми та види.
- Теоретичні засади міжнародної інвестиційної діяльності.
- Загальна інформація про підприємство ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС».
- Аналіз міжнародної економічної діяльності Республіки Казахстан.
- Оцінка інвестиційного клімату Республіки Казахстан.
- Оцінка конкурентного середовища у галузі у сфері реалізації інвестиційного проекту.
- Обґрунтування стратегії та розрахунок економічного ефекту інвестиційного проекту
- Інноваційні шляхи підвищення ефективності міжнародного інвестиційного проекту.

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Консультант (прізвище, іні- ціали, посада)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1. Зародження та етапи розвитку інвестицій.	Задоя О.А., к.е.н., доцент	12.09.2020	
Розділ 2. Перспектива використання економічних можливостей країни Казахстан для створення і розвитку на її території українського підприємства ТОВ " ГРАНД-ФЛЕКС ПЛЮС"	Задоя О.А., к.е.н., доцент	28.09.2020	
Розділ 3. Вибір економічних та інвестиційних стратегій які забезпечать успіх при створенні і впровадженні інвестиційного проекту.	Задоя О.А., к.е.н., доцент	04.11.2020	

7. Дата видачі завдання 12.09.2020

8. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Вибір теми	20.09.2020	
2	Підготовка завдання	25.09.2020	
3	Узгодження плану	01.10.2020	
4	Розділ 1 Зародження та етапи розвитку інвестицій.	01.11.2020	
5	Розділ 2 Перспектива використання економічних можливостей країни Казахстан для створення і розвитку на її території українського підприємства ТОВ " ГРАНД-ФЛЕКС ПЛЮС"	25.11.2020	
6	Розділ 3 Вибір економічних та інвестиційних стратегій які забезпечать успіх при створенні і впровадженні інвестиційного проекту.	20.12.2020	
7	Здача закінченої роботи	28.12.2020	
8.	Попередній захист	10-15.01.2021	
9.	Захист кваліфікаційної роботи	20-26.01.2021	

Здобувач _____ Киян С.В. _____
підпис *прізвище, ініціали*

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Задоя О.А. _____
підпис *прізвище, ініціали*

АНОТАЦІЯ

Киян С.В. Розробка міжнародного інвестиційного проекту у сфері виготовлення товару промислового призначення та стратегія його просування в країну Середньої Азії-Казахстан.

В роботі розглянута стратегія створення інвестиційного проекту промислового значення і впровадження його на території іноземної країни за допомогою прямих інвестицій у вигляді філії, вже існуючого, підприємства ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС».

Для успішного впровадження проекту було досліджено економічне і політичне становище країни-реципієнту, рівень ділової активності у залучення іноземних інвестицій, та інвестиційний клімат країни Казахстан, від якого залежать умови розвитку проекту, позитивні чи негативні фактори, з якими йому прийдеться зустрітися.

Описана історія міжнародних інвестицій, їх виникнення і розвиток із прадавніх часів до сьогодення.

Країна реципієнт має таке розташування і загальну площу, що являє собою дуже вигідне становище для ринків збуту, які так необхідні для розвитку підприємства.

Сучасна інвестиційна політика Республіки Казахстан націлена на збільшення іноземних інвестицій у країну, тому проведено аналіз поточного стану інвестиційної діяльності країни і розглянуті питання державної допомоги іноземним інвесторам, а також правовий супровід.

Вивченням стратегії залучення іноземних інвестицій займалися національні і іноземні науковці. Вони у своїх працях розкрили залежність розвитку інвестицій від економічних показників країни і можливих ризиків, а також надали оцінку взаємним інвестиціям Республіки Казахстан із країнами ЄАЕС і Китаєм.

Для виключення фінансових ризиків було розраховано економічний ефект інвестиційного проекту і намічені інноваційні шляхи підвищення

конкурентоспроможності та ефективності проекту.

З огляду на шок, який зазнала економіка Казахстану і країни, з якими вона співпрацювала, були розроблені дії покращання режиму роботи при впровадженні проекту і подальшому розвитку в економічному оточенні.

Ключові слова: інвестиційний клімат, конкурентоспроможність, прямі інвестиції, казахстанська економіка, євразійська економічна інтеграція, зовнішні та внутрішні інвестиції, ринки товарів, державна політика, ВВП, платіжний баланс, Всесвітній банк, інновації.

SUMMARY

Kyian S.V. Development of an international investment project in the field of industrial goods manufacturing and its promotion strategy in the country of Central Asia-Kazakhstan.

The diploma paper is devoted to the strategy of creating an investment project of industrial importance and implementing it on the territory of a foreign country through direct investments, in the form of a branch of the existing enterprise "GRAND-FLEX" LLC.

For the successful implementation of the project, the economic and political situation of the recipient country, the level of business activity in attracting foreign investments was investigated. It was considered the investment climate of Kazakhstan, on which the conditions of the project development, positive or negative factors with which it will have to meet, depend.

The history of international investments, their emergence and development from ancient times to the present is described.

A total area and location of the recipient country are favourable for the market position, which is very necessary for the development of the enterprise.

As the modern investment policy of the Republic of Kazakhstan is aimed at increasing foreign investments in the country, the analysis of the current state of investment activity in it was carried out. The issues of State aid to foreign investors, as well as legal support are considered.

National and foreign scientists were engaged in the study of the strategy of attracting foreign investments. In their works, they revealed the dependence of investments on economic indicators of the country and possible risks, as well as assessed mutual investments of the Republic of Kazakhstan with the countries of the IAEC and China.

To exclude financial risks, the economic effect of the investment project was calculated and innovative ways to increase the competitiveness and efficiency of the project were planned.

Given the shock suffered by the economy of Kazakhstan and the countries with which it cooperated, actions were developed to improve the mode of operation in the implementation of the project and further development in the economic environment.

Key words: investment climate, competitiveness, direct investments, Kazakhstan economy, Eurasian economic integration, foreign and domestic investments, commodity markets, government policy, GDP, balance of payments, World Bank, innovations.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ 1. ЗАРОДЖЕННЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙ.....	14
1.1. Міжнародні інвестиції як форма міжнародних відносин	14
1.2. Пряме інвестування: сутність, форми та види.....	18
1.3. Теоретичні засади міжнародної інвестиційної діяльності	21
РОЗДІЛ 2. ПЕРСПЕКТИВА ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ КРАЇНИ КАЗАХСТАН ДЛЯ СТВОРЕННЯ І РОЗВИТКУ НА ЇЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС».....	30
2.1. Загальна інформація про підприємство ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС».....	30
2.2. Аналіз міжнародної економічної діяльності Республіки Казахстан...36	
2.3. Оцінка інвестиційного клімату Республіки Казахстан.....	54
РОЗДІЛ 3. ВИБІР ЕКОНОМІЧНИХ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ЯКІ ЗАБЕСПЕЧАТЬ УСПІХ ПРИ СТВОРЕННІ І ВПРОВАДЖЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ.....	69
3.1. Оцінка конкурентного середовища у галузі у сфері реалізації інвестиційного проекту.....	69
3.2. Обґрунтування стратегії та розрахунок економічного ефекту інвестиційного проекту.....	74
3.3. Інноваційні шляхи підвищення ефективності міжнародного інвестиційного проекту.....	86
ВИСНОВКИ.....	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	95

ВСТУП

Сучасний етап глобалізації світової економіки відмічено не тільки кількісним зростанням вивозу/ввозу капіталу у формі прямих інвестицій і їх накопичень, но також розширенням географії інвестиційного процесу, його територіальною експансією.

Проблема даної роботи : визначення можливостей розробки і реалізації міжнародного інвестиційного проекту.

Мета роботи: проведення дослідження умов, при яких даний проект буде впроваджуватися і працювати.

Об'єкт дослідження: економічне середовище та інвестиційний клімат Республіки Казахстан.

Предмет дослідження: розробка міжнародного інвестиційного проекту, а саме створення виробництва товарів промислового значення у країні Середньої Азії Казахстан.

На сьогодні Казахстан є перспективною країною, яка розвивається у позитивному напрямку, з точки зору розвитку різних напрямків бізнесу. Перед країною стоїть мета: стати розвинутою країною з ринковою економікою, привабливою для іноземного капіталу.

У Казахстані стабільне політично-правове середовище, країна багата на сировину, добре розвинута транспортна система, діють преференції для інвесторів, добре розвинуто однойменний бізнес, тобто є усі умови для оснащення підприємства обладнанням, а також, у наявності достатня кількість професійних робітників. Існують великі незаповнені ринки сумісних територій.

У даному проекті використовуються прямі інвестиції, що пояснюється доволі просто-це повний контроль над проектом від його задуму і до початку випуску товарів [10, с.134].

Інвестиції, як фактор соціально-економічного розвитку країни, стали предметом досліджень вітчизняних та іноземних науковців:

Задоя А.О. доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри

Університету імені Альфреда Нобеля, м. Дніпр. Міжнародні рейтинги та прямі іноземні інвестиції.

У статті проведено аналіз впливу місця, яке посідає та чи інша країна у рейтингу легкості ведення бізнесу, на масштабі прямого іноземного інвестування в її економіку [38, с.73-78].

Досліджені дві групи по двадцять країн в кожній.

Аналізувалися два співвідношення: питома вага прямих іноземних інвестицій у ВВП країни, та обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного жителя країни.

Не дивлячись на всі недоліки в проведенні експерименту, аналіз розрахунків дозволяє зробити висновки:

1. Простота ведення бізнесу для тієї чи іншої країни на залучення прямих іноземних інвестицій практично не впливає;
2. Виявлено тісний зв'язок між рівнем розвитку країн та міжнародною інвестиційною активністю.

Зв'язок показників простежується лише тоді коли різниця рейтингу дуже значна [38, с.73-78].

Виявлено тісний зв'язок між рівнем розвитку країни, за показниками ВВП на душу населення, та міжнародною економічною активністю, що вимірюється розміром прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одного громадянина країни [38, с.73-78].

Курмангалиева А.К. старший викладач, кандидат економічних наук. Костанайський Державний Університет імені Байтурсинова, Республіка Казахстан, місто Костанай. Расчет показателей эффективности использования инвестиций в Казахстане.

Незважаючи на різноманітність форм інвестиційних джерел, джерелом любых інвестицій є збережений населенням власний капітал, нерозподілений прибуток підприємства, бюджетні кошти. Залучення інвестиційних коштів можливе лише по двом напрямкам: із внутрішніх і зовнішніх джерел. З огляду високої економічної неоднорідності, у Республіці Казахстан у наявності, як

інвестиційно надлишкові, так і інвестиційно дефіцитні регіони, в яких об'єми заощаджуваних коштів менше об'ємів інвестиційних вкладень. В інвестиційно надлишкових регіонах республіки збереження перевершують об'єми інвестицій, спрямованих в їх економіку, тобто тут є високі потенційні можливості для збільшення інвестицій. Дані по системі національних рахунків надаються тільки на макроекономічному рівні, тому, з деякими припущеннями, рівень збереження на душу населення в регіоні може бути розраховано як різниця подушного ВРП і витрати домогосподарств, використаних на споживання в середньому на душу населення по кожному регіону. Порівняння цього показника з об'ємом інвестицій на душу населення дає змогу оцінити потенційні можливості регіонів для економічного росту.

Вибір місцеперебування проекту повинен здійснюватися з урахуванням перспектив розвитку технологій, транспорту, ринків, наявності сировини. Треба також ураховувати соціальну культуру і економічне середовище [73, с.99-101]. Часто рішення створення нового підприємства на іншій території прийняти доволі складно. Існує невизначеність початкової інформації.

Тому у роботі досліджується економіка країни Республіки Казахстан.

Завдання для проведення досліджень:

1. Дослідити економічне становище країни, та рівень активності у залученні іноземних інвестицій.
2. Дослідити об'єми ринків, та їх сегментацію.
3. Проаналізувати конкурентне середовище.
4. Провести аналіз поточного стану інвестиційної діяльності країни Казахстан.
5. Дослідити питання державної допомоги іноземним інвесторам, тобто преференції.
6. Дослідити правове забезпечення і політичну стабільність у країні Казахстан.
7. Дослідити географічне положення країни і її сировинні запаси.
8. Вивчити транспортні розв'язки країни.

Практичне значення досліджень. Дослідження дають змогу:

- скоротити строки впровадження проекту;
- заощадити на транспортних витратах, пов'язаних з доставкою сировини, будівельних матеріалів та готової продукції;
- вільно орієнтуватися в правових питаннях;
- вибудувати цінову стратегію виготовляємої продукції і стратегію ведення бізнесу;
- заощадити час на придбанні технологій і технологічного устаткування;
- вчасно запобігти інвестиційним ризикам та ін.

Чому інвестору вигідно обрати саме країну Казахстан?

Казахстан розташовано на перехресті Європи і Азії, між двома найбільшими світовими ринками. Це дає очевидні переваги, такі як експортний потенціал і доступ до крупних азіатських і європейських ринків. Дякуючи розташуванню, Казахстан перетворився у сучасний транзитний вузол у самому серці Євразійського континенту.

По статистичним матеріалам Республіки Казахстан проведене комплексне дослідження, пов'язане з оцінкою інвестиційного клімату країни, з урахуванням національних особливостей. На основі досліджень факторів, які впливають на інвестиційний клімат, можна зробити висновок, що це країна з великими можливостями: стабільна державна політика, економічна стабільність, наявність великої кількості сировини, багатогранне сільське господарство, розвинута легка промисловість, достатній рівень освіченості та ін. Усі ці фактори дають можливість зробити вибір, по відношенню прийняття рішення, на користь інвестиційного клімату Казахстану. Практичне значення даного дослідження - залучення іноземних інвестицій в економіку республіки Казахстан.

Робота пройшла апробацію-публікацією тез у збірнику наукових робіт XXIX Міжнародній науково-практичній конференції «Євроінтеграційний вибір країни та проблеми економіки».

РОЗДІЛ 1

ЗАРОДЖЕННЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙ

1.1. Міжнародні інвестиції як форма міжнародних відносин

Будь яке підприємство створюється, щоб задовольнити потреби громадян та отримати прибуток. Але, щоб щось отримати треба спочатку щось вкласти. Це розуміли ще з часів Давнього Вавилону. Там вже за сотні років до н.е. існувала наука про фінанси. А у Давньої Греції, в Афінах, активно розвивалося кредитування та різні запозичення. Громадянам була гарантована державна економічна підтримка, а також особиста незалежність і земельна ділянка. Саме у Давньої Греції вперше з'явилася іпотека.

На початку Середньовіччя роль інвестора виконували «інвеститори». Це люди, яким їх господар доручав замість себе керувати господарством. У гарного інвеститора у господарстві був прибуток, він «годував і одягав усі володіння». Тому спочатку слово «інвестиція» мало значення «одягати».

З часом слово «інвестиція» знайшло сучасне значення і стало загальноприйнятим. Таким чином інвестиція являє собою довгострокові вкладення капіталу у різні галузі національної та зарубіжної економіки з метою отримання прибутку.

Та розкривши історію інвестицій неможливо не відзначити видатних інвесторів світу.

За кожним ім'ям -особлива, неповторна історія сходження до слави.

1. Якоб Фуггер — банкір, який посадив на трон імператора.

Майбутній банкір народився у 1459 році у Баварії. Навчався бухгалтерському обліку у Венеції. Він першим у родині став займатись кредитними операціями, зрозумівши що це набагато корисніше. Але його зоряний час настав коли у 1515 році завдяки своєму багатству він вирішив долю престолу Священної Римської Імперії. Якоб Фуггер єдиний фінансист, чий бюст розташовано в «Залі слави германського народу» [124].

2. Гетті Грін - самий жадібний інвестор, або відьма з Уолл-стрит.

Грін народилася у 1834 році, коли у світі правили тільки чоловіки. Її родина володіла великим китобійним промислом і займалася торгівлею з Китаєм. Ще у дитинстві вона читала книги по економіці і фінансові газети, а вже у 13 років стала вести родинну бухгалтерію. У 15 років вступила у Бостонську школу. У 1865 році вона спадкоємиця 7,5 млн. доларів. Після невдалого браку вирішила «ніяких почуттів, надія тільки на холодний розрахунок». Її поважали і побоювалися на Уолл-стрит. Гетті була там єдиною жінкою, яка керувала фінансами. Вона була самою багатою жінкою, но відмовилася платити лікарю, коли син зламав ногу і сперечалась із покоївкою за ціну на пляшку молока до інфаркту. Згідно з Книгою рекордів гіннесу вона була « самою скупю людиною у світі».

Її статок оцінюється, після смерті, по переоцінюванню на 2014 рік у 2,1-4,3 млрд. доларів [124].

3. Бернард Барух - американський фінансист, біржовий спекулянт і політичний консультант при президентах США Вудро Вільсоні і Франкліні Рузвельті. Народився він у 1870 році у Південній Кароліні. У 1889 році закінчив коледж у Нью-Йорці і почав працювати у брокерській фірмі за три долари на тиждень. Через сім років він володів восьмою частиною брокерської контори. У 1898 році купує за 18 тис. доларів місце на Нью-Йоркської фондової біржі. До 30 років він зробив собі солідний статок і відкрив разом із братом власну компанію – «Baruch brothers» і категорично відмовлявся об'єднуватись з іншими компаніями. За свою упертість і відокремленість він отримав прізвисько «одинокий вовк з Уолл-стрит». До 1910 року він стає одним із впливових фінансистів в Америці. У 1912 році приймає участь у виборчій компанії президента Вудро Вільсона. Його вклад у компанію коштував йому 50 тис. доларів. Вудро Вільсон призначає його членом комісії ради національної оборони і членом комісії по закупівлі для союзників. На другий строк Вудро Вільсон зробив Баруха особистим економічним радником. Так повторювалося і з іншими президентами, які отримували від Баруха цінні економічні поради.

У парку проти Білого Дому поставлена меморіальна лавка на знак пошани. Також його ім'ям названо коледж на Манхетені «Барух коледж» - одна із самих відомих вищих шкіл бізнесу [124].

4. Бенджамін Грехем - людина, яка написала Ветхий і Новий Завіт для фондового ринку. Самий видатний експерт ХХ століття у царині інвестицій і «суперзірка» по довгостроковому інвестуванню, ця талановита людина написав такі книги: «Аналіз цінних паперів», «Розумний інвестор» та «Аналіз фінансової звітності». Ці книги фінансисти назвали Ветхим і Новим Завітами для учасників фондового ринку.

Бенджамін народився 8 травня 1894 року у Лондоні, Англія. Родина жила бідно, що спонукало його добре вчитися. Він закінчив Колумбійський Університет із срібною медаллю і довгий час в ньому викладав. Грехем завжди наполягав на виплаті акціонерам дивідендів і не визнавав, що прибуток компанії не являє собою нерозподільний прибуток. Він також був проти примусового продажу акцій своїх клієнтів деякими фінансовими радниками.

Бенджамін Грехем був людиною різнобічно розвинутою : любив лижи, теніс і танці. Вивчав мови : португальську, грецьку і латину [124].

5. Джордж Сорос - людина яка зламала Банк Англії.

Джордж Сорос народився у 1930 році у Будапешті. Коли нацисти почали вирішувати «єврейське питання» родина виїхала у Великобританію. Колись він сказав: «Урок який я засвоїв під час війни, складається з того, що іноді можна загубити навіть особисте життя, якщо не ризикувати». Цім правилом Джордж керувався усе життя. А ризикував він часто. В Англії Джордж Сорос закінчив Лондонську школу економіки, потім працював у декількох крупних компаніях. Кар'єра фінансиста почалася у 1956 році у Нью-Йорці у брокерської компанії на Уолл-стрит.

У 1973 році Джордж Сорос заснував фонд «Quantum», який виконував спекулятивні операції з цінними паперами і доволі успішно. Власний статок Джорджа Сороса до кінця 1973 року оцінювався у 100 млн. доларів. Та одного разу, його рішення ризикнути у час «чорного понеділка» і закрити усі позиції

виявилось фатальним. Через тиждень його фонд став збитковим. Історія Quantum повторювалася ще не один раз. На протязі десяти років фонд приніс своїм вкладникам 32 млрд доларів.

Але всесвітньо відомим він став, коли на протязі року спочатку скупав невеликими партіями англійські фунти, а потім продав в одну мить 5 млрд фунтів.

Курс різко впав, а Джордж Сорос скупив дешеві фунти із мільярдним прибутком. І хоча він був не єдиним винуватцем у девальвації фунта, але саме його стали називати «людиною яка зламала Банк Англії».

Відомий фінансист і спекулянт, він створив мережу благодійних фондів по всьому світу, щорічно витрачаючи 300 млн. доларів [124].

Інвестиційна історія України до 1992 року пов'язана з інвестиційною історією Росії.

Створення ринку інвестицій йшло поступово. Історію російських інвестицій можна поділити на три етапи:

1. Дореволюційний до 1916 року-характеризувався змушеними займами у приватних осіб, монастирів і кредитних організацій.

Ще у 1762 році імператриця Єкатерина II придбала 24 акції компанії, яка займалася торгівлею на Середземномор'ї і до 1830 року уся знать імперії займалася інвестуванням у різні напрямки.

2. Наступний етап 1917-1992 роки. Цей етап характеризується монополізацією банків і ринків. Завдяки росту промисловості і іноземним інвестиціям стан економіки вирівнявся.

3. Етап-1992 рік. Україна пішла самостійним шляхом. Була приватизована частина державного майна. Став поширюватися інвестиційний ринок. У країну почали йти іноземні інвестиції. Громадяни одержали можливість інвестувати свої заощадження у різні сфери діяльності .

Сучасний етап економічного розвитку характеризується ступеню активної участі країн у процесі міжнародного руху капіталів.

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) - це система відносин, яка

базується на торгівлі, обміні капіталом, у тому числі людському, інтеграції і глобалізації. Кожна країна приймає активну участь у процесі міжнародного руху капіталу.

У широкому розумінні міжнародними є ті інвестиції, реалізація яких передбачає взаємодію економічних суб'єктів різних країн [10, с.132].

1.2. Пряме інвестування: сутність, форми та види

Як вже визначалось, міжнародна інвестиційна діяльність - це напрямок зовнішньо-економічної діяльності. Це рух підприємницького капіталу між країнами у формі інвестицій. Існують три головні форми іноземних інвестицій: прямі іноземні інвестиції, міжнародні портфельні інвестиції і міжнародні кредитні інвестиції. Для міжнародного інвестиційного проекту було обрано пряме інвестування.

Прямі інвестиції – це основна форма експорту приватного капіталу, що забезпечує встановлення ефективного контролю і надає право безпосереднього розпорядження закордонною компанією [10, с.134].

Суб'єктами іноземних інвестицій можуть бути :

- іноземні країни;
- міжнародні організації;
- громадяни країн, які приймають інвестиції і мають постійне місце проживання за кордоном.

Об'єктами іноземних інвестицій можуть бути :

- нерухоме майно, у тому числі підприємства як майновий комплекс;
- цінні папери;
- інтелектуальна власність.

Сучасний етап глобалізації світової економіки відзначено не тільки кількісним вивозом/увозом капіталу у формі прямих інвестицій, але й розширенням географії інвестиційного процесу, його територіальною

експансією.

Серед причин, які спонукають зайнятися закордонним інвестуванням є:

- пошук нових об'ємних ринків;
- дешева сировина;
- дешева робоча сила;
- безпосередня присутність;
- доступ до більш розвинутих технологій та ін.

Безпосередня присутність у приймаючої країни дає можливість:

- безпосередньо спілкуватися з державними органами;
- вивчати політичне і правове середовище;
- забезпечення безпосереднього контакту з постачальниками сировини і контролю за їх діяльністю;
- дає можливість швидкого реагування на ризики;
- контролювати виконання строків будівельних робіт і налагоджування устаткування.

Для країни базування прямі інвестиції привабливі тим, що: приводять до збільшення виробничих потужностей та ресурсів, поширення передових технологій, підвищення кваліфікації трудових ресурсів, збільшення надходжень в бюджет, стимулювання конкуренції і пов'язаним з нею позитивним явищем.

Існують різні види прямих інвестицій:

- добувні, з метою доступу до сировини;
- факторні, пов'язані з отриманням доступу до дешевих факторів виробництва;
- сервісні, збільшують місцеве виробництво і маркетингову нішу БНП [37, с.199-200].

Кожна з цих інвестицій впливає на всі сфери економічного життя країни: рівень цін, платіжний баланс, розподіл доходів, передачу технології і контроль економіки в цілому.

Прямі іноземні інвестиції впливають на рівень національного доходу та

занятість у країні перебування, оскільки нове будівництво і функціонування філій збільшують ВВП на душу населення. Але вони негативно впливають на темпи зростання національного доходу, тому що частина прибутків інвестиційного проекту повертається до материнської компанії. Прямі інвестиції впливають на рівень цін у залежності від об'єму ринку, кількості конкурентів, якості продукції, вигоди споживачів [34, с.1-10]. Прямі іноземні інвестиції почали стрімко рости у кінці XX- на початку XXI ст. Темпи росту інвестицій значно перевищували динаміку економічного росту і відношення загальної суми накопичених у світі прямих інвестицій до валового світового продукту за тридцять років збільшилося у 5 разів: с 6,2% у 1980 році, 7,4 % у 1985 році, 8,8% у 1990 році, 10% у 1995 році, 14,5% у 1998 році, 18,6% у 2000 році, 25% у 2006 році, 34% у 2012 році відбувалося просторово-часова експансія інвестиційного процесу. У нього долучалося все більш нових країн, у той час, як колишні лідери поступово втрачали свої позиції.

У 1980 році усі накопичені у світі прямі іноземні інвестиції були вивезені з 70 країн і територій, при цьому половина здійснених інвестицій припадало всього на дві країни-США і Великобританію. До 2010 року нараховувалось вже 152 країни і території, з яких вивозився капітал у формі прямих іноземних інвестицій. Половину з них припадало вже на 5 країн: США, Великобританію, Німеччину, Францію . А 30 років потому їх вже було 9 країн.

Сьогодні іноземні інвестиції стали повсякденним явищем-відбулося їх географічне розосередження у світовому господарстві. Практично усі країни і території так чи інакше беруть участь у глобальному інвестиційному процесі, часто густо одночасно, і в якості одержувача, і в якості експортера інвестицій. Надзвичайно висока концентрація інвестицій змінилася їх значним розсіюванням.

Так США, займавши майже монопольне положення на міжнародних інвестиційних ринках, на частку яких ще у 1960 році припадало біля $\frac{1}{2}$ вивезених у світі прямих інвестицій, до 1980 року скоротили свою частку до 39%. У 1990 році частка США вже складала 24 % і протрималася так до 2010

року. Але й досі США лідер серед країн інвесторів.

1.3. Теоретичні засади міжнародної інвестиційної діяльності

Руху капіталу завжди приділялася особлива увага. Над теорією руху капіталу працювали вчені різних напрямків, які були представниками неокласичних, неокейнсіанських, марксистських напрямків і шкіл. В основі теорії руху капіталу була неокласична теорія. Вперше питання руху капіталу між країнами почав розробляти Дж.С.Міллль. Він показав, що капітал рухається між країнами через різницю в нормі прибутку, який в багатих країнах з часом знижується. Але він попереджав, що різниця повинна бути достатньою, щоб покрити ризик інвестування.

Побудовою неокласичної теорії займалися також Е.Хекшер, Б.Олін, Р. Нурксе, К. Іверсен. К. Іверсен доповнив цю теорію новими положеннями. Він доказав, що одна і та ж країна може завозити і вивозити капітал і що міжнародний рух капіталу поділяється на реальний і урівноважуваний. Тобто потрібний для регулювання платіжного балансу. Інший вчений Р. Нурксе довів, що країна яка виробляє багато товару на експорт потребує капітал і вона його імпортує, і навпаки. Дж.М.Кейнс зробив висновок, що рух капіталу виникає по причині нерівновагі платіжних балансів різних країн. Р.Ф. Харрод у своїй моделі економічної динаміки доповнює, що чим нижче темпи економічного росту країни, яка багата на капітал, тим сильніше тенденція до його вивозу.

У подальшому вже Марксистська школа і наступні покоління економістів – марксистів виділили ще декілька причин експорту капіталу: підсилення суперництва монополій, підвищення темпів розвитку, яке веде до посилення попиту на капітал з боку економічно-розвинутих країн і країн які розвиваються, та інтернаціоналізація виробництва.

Вплив кейнсіанства на розвиток теорії руху капіталу протримався до середини ХХ століття, і призначався для структурної адаптації слаборозвинутих країн [82, с.5].

Ще одна модель розвитку економіки, про яку неодмінно треба згадати. Вона орієнтована на зовнішні зв'язки, а конкретніше на приватні інвестиції багатонаціональних компаній.

Зовнішній «поштовх» являє собою радикальний засіб розриву «порочного кола бідності» країни, яка розвивається. Прихильниками цієї концепції були П. Розенштейн-Родан (у сорокових ХХ століття), Г. Зінгер, Г. Нуркле і ін. (у 50-60х).

«Зовнішній поштовх» полягає у наступному: для слаборозвинутих країн із трьох необхідних факторів виробництва (капіталу, праці і землі) характерним є нестача капіталу, що приводить до недостатнього використання землі і трудових ресурсів. Якщо низька продуктивність праці, головна частина виробництва зайнята задоволенням головних потреб населення (головним чином, продуктами харчування). У цих умовах надлишок, якій зміг би зробити збільшення потреб більш якісними і кількісними, а також бути інвестованими, практично рівний нулю. А це означає що орієнтація на внутрішні джерела накопичення не будуть мати успіху. Потрібний зовнішній імпульс з боку більш розвинутих країн. Ці країни мають потребу у сировині і продовольстві, які виробляють у «третьому світі». Вони підуть на те, щоб провести комплекс мір, скерованих на збільшення виробництва, отже експорту цих товарів [82, с.6]. Вони збільшують увезення необхідних товарів (звідси зріст валових надходжень у країну з багатоукладною економікою), а далі вкладають капітали в експортні галузі цих країн.

Таким чином, зовнішній імпульс зачіпає, перш за все галузі, пов'язані з експортною торгівлею, а далі йде ланцюгова реакція.

Зовнішній поштовх збільшує зайнятість в експортних галузях; дозволяє більш раціонально використовувати трудові ресурси; спричиняє зростання доходів населення і країни у цілому; появу додаткового продукту, необхідного для інвестицій, у тому числі і у галузі, які виготовляють товари для внутрішнього ринку, ємність якого росте разом із ростом доходів.

Нові інвестиції дають зростання продуктивності праці, за яким настає новий підйом доходу. Кінцевим результатом цієї ланцюгової реакції повинен

з'явитися, як думають прихильники теорії «зовнішнього поштовху», загальний економічний підйом.

Характер у процесі міжнародного інвестування на сучасному етапі можна визначити як глобальний. Прикмети глобалізації це стрімкий розвиток процесу транснаціоналізації економічних зв'язків, у засаді якого присутні прямі іноземні інвестиції і інтеграція національних фінансових ринків через портфельні іноземні інвестиції.

В економіці будь якої країни велику вагу має інвестиційна діяльність, її роль і функції роками вивчали вчені, присвячували даному питанню наукові труди і розробляли теорії. Таким чином, міжнародна інвестиційна діяльність - це напрямок зовнішньо-економічної діяльності економічних суб'єктів, який проявляється у різноманітності форм і видів, грає значну роль у період глобалізації і є формою інтеграції країни у світову економіку на мікро і макро рівнях .

Практичне значення даної роботи міститься в науково обґрунтованому визначенні сутності форм міжнародної інвестиційної діяльності, а також розгляд еволюцій поглядів економічних шкіл на даний процес.

Сьогодні у сучасної економіці домінує неокласична наукова школа, яка є основою вивчення проблем руху капіталу.

Питанню розвитку міжнародної інвестиційної діяльності, зокрема прямим іноземним інвестиціям, приділили увагу вчені багатьох країн.

1. Мигранян А.А.- доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник центру пострадянських країн ФГБУН інститут РАН. «Казахстан в ЕАЭС. Торгово-экономические эффекты».

У сучасних умовах виникає необхідність об'єднання зусиль країн для розв'язання глобальних проблем. Це сприяє формуванню світового господарства, зближенню між самими країнами. Виникають такі поняття як міжнародна економіка і міжнародні відносини. До головних форм МЄВ належать міжнародний рух капіталу та відносини у сфері міжнародної інтеграції і глобалізації, це створення сумісних господарських об'єднань, які ґрунтуються

на прямих інвестиціях. Виникає таке поняття, як міжнародний бізнес, або бізнес за кордоном. Але для створення бізнесу за кордоном потрібно перенесення за кордон самого процесу створення додаткової вартості. Звідси і виникають міжнародні інвестиційні відносини.

У статті Миграняна А.А. аналізуються результати впливу євразійської інтеграції на економіку Казахстану і інвестиційну співпрацю. Показано стимулюючий вплив розвитку економіки в умовах нестабільності зовнішніх ринків. Досліджені головні показники інвестиційної співпраці Казахстану з ЄАЕС. Оцінені загальні макроекономічні ефекти впливу інтеграційної взаємодії між країнами Союзу [80, с.1-18].

2. Кузьмина Е.М.- кандидат політичних наук. Інститут економіки РАН Москва. «Внешнеэкономические связи Казахстана».

У роботі аналізуються зовнішня торгівля, інвестиційна співпраця і міжнародна трудова міграція. За висновками роботи, найбільшими торговими партнерами Казахстану є Китай і Росія, причому роль Китаю стає все потужніше. Поступово зростають товарообіг і підприємницькі взаємодії з Білоруссю.

Великих європейських партнерів всього декілька : Італія, Швейцарія, Франція і Німеччина. Перші три з них мають досить великі об'єми торгівлі і інвестицій.

Для оцінки взаємозв'язку економіки Республіки Казахстан з ЄС і пострадянськими об'єднаннями було використано коефіцієнт торгово-економічного зв'язку. Він розраховується як відношення вартісних об'ємів взаємного товарообігу до сумарного ВВП (у поточних цінах) взаємодіючих країн, помножене на сто. У 2013 році коефіцієнт торгово-економічного зв'язку становив для країн СНГ- 0,88, для ТС – 0,80, для ЄС-0,27. Якщо брати окремі країни, то для України він був-1,30, для Росії-0,77, Китаю- 0,24, Італії-0,71, Узбекистану-0,75, США-0,001 [72, с.1-12].

3. Макагон Ю.В.-доктор економічних наук, професор : « Теоретичні аспекти глобальної інвестиційної діяльності». Донецький Національний Університет .

У роботі розглядається суть поняття «інвестиційний» процес, та аналізуються теоретичні аспекти інвестиційної діяльності. Представлені форми інвестиційної діяльності їх види і взаємодія. Розглянуті основні теорії руху капіталу, система взаємодій економічних суб'єктів по питанню вкладення капіталу [76, с.1-8].

4. Задоя О.А. Пряме Інвестиційне використання заощаджень їх власниками: переваги та недоліки.

Стаття присвячена дослідженню переваг та недоліків прямого інвестиційного використання заощаджень. Ця дискусія продовжується ще з середині IX ст. між неокейнсіанського та класичного підходів розвитку економіки.

Прихильники Дж. Кейнса підтримують політику державного регулювання соціально-економічних процесів. Представники неокласичної економічної теорії стверджують, що механізм вільної конкуренції забезпечує справедливу винагороду кожного з факторів виробництва і повне використання економічних ресурсів.

У роботі показано, що збалансованість досягається за умови рівноваги, в економічній системі, що необхідно регулювати попит шляхом підвищення ефективності інвестиційних процесів з боку підприємств і держави.

Розглядається також позиція послідовників Роберта Солоу по відношенню розмірів заощаджень і економічної динаміці.

Метою досліджень є аналіз сучасного стану переваг та загроз прямого використання заощаджень, які виникають через розміщення заощаджень у банках, пенсійних фондах, придбанні цінних паперів та ін. І немає гарантії, що замість створення додаткових інвестиційних ресурсів, заощадження взагалі не дійдуть до інвесторів [40, с.90].

Описані переваги і недоліки прямих і опосередкованих інвестицій. Проаналізовані структури капітальних інвестицій за джерелами фінансування у динаміці і підведенні підсумки-механізм ринкового саморегулювання має доповнюватися державним втручанням, його корегуванням.

5. Кенжебекова Д.С. Оценка основных направлений использования инвестиций в Казахстане.

У статті висвітлюється підтримка прямих інвестицій шляхом формування сприятливого інвестиційного клімату для забезпечення прискореного розвитку вироблення товарів і надання послуг у пріоритетних секторах економіки.

На сьогодні Президентом Казахстану затверджені наступні пріоритетні галузі:

- металургія і вироблення металічних виробів;
- нафтопереробка і інфраструктура нафтогазового сектору;
- хімічна і фармацевтична промисловість;
- АПК (агропромисловий комплекс);
- оборонна промисловість;
- будівельна індустрія і виготовлення будматеріалів;
- інформкомунікації .

А також запропоновані галузі:

- машинобудівельна галузь;
- уранова промисловість;
- легка промисловість;
- туризм;
- космічна діяльність.

Описана державна політика по стимулюванню інвестиційної активності і контролю над інвестиційною діяльністю.

Відзначена зацікавленість з боку країн Близького і Далекого Сходу. Це багаті арабські країни, а також Китай, Японія, Південна Корея та ін. Відмічена багатовекторність зовнішньої політики для дотримання балансу між світовими країнами і їх політико-економічною зацікавленістю у галузі.

Зазначена реалізація трьох пакетів, створених Урядом РК для стимулюючих заходів по залученню інвесторів.

Таким чином, зроблено висновок, що на сьогодні національною економічною

ідеєю є залучення і засвоєння інвестицій.

В подальшому теорії руху капіталу стали охоплювати більш широке коло проблем, включаючи стратегії міжнародної діяльності ТНК і концепцію інвестиційного розвитку.

У результаті досліджень, визначено взаємозв'язок між умовами, характером змін форм і кінцевого результату інвестиційної діяльності. Іноземні інвестиції в економіці країни сприяють збільшенню її виробничих можливостей, накопиченню капіталу, та підвищенню її міжнародної конкурентоспроможності. Окрім цього міжнародні інвестування дають можливість отримати сучасні технології, що обумовлює збільшення попиту на робочу інтелектуальну силу, підвищення продуктивності праці та рівень якості продукції.

Отже інвестиції виступають важливою умовою забезпечення технічного прогресу, розвитку як підприємства, так і країни у цілому [62, с.1-10].

6. Ташимова Н.У. Направления инновационного и инвестиционного развития народного хозяйства Республики Казахстан.

Автор вважає, що залучення прямих іноземних інвестицій, впливаючих на розвиток національної економіки Республіки Казахстан, засноване на переповненні європейського і азійського ринків, де ТНК шукають вихід на нові ринки споживачів, з ціллю реалізації своїх товарів. Стабільна політична ситуація у країні Казахстан позитивно впливає на залучення прямих іноземних інвестицій. Життєвий рівень громадян сприяє можливостям реальної окупності вкладеного в економіку країни капіталу.

У роботі описані дві моделі формування стратегії економічного розвитку. Перша модель – її можна назвати Японською. Її основа - залучення іноземних технологій і ноу-хау за допомогою придбаних ліцензій без адекватного інвестиційного забезпечення у формі прямих іноземних інвестицій.

Друга модель–Китайська - базується на стратегії, яка використовує привабливість китайського ринку з його потенціалом. При цьому інвестиційне забезпечення супроводжується інноваціями, оскільки прямі іноземні інвестиції вкладаються в інноваційні проекти передових технологій.

Відмічені позитивні і негативні сторони моделей. У роботі спрямована увага на неможливість формування стратегії інвестиційного забезпечення без подальшої розробки більш досконалих державних механізмів по залученню інвестицій.

Проаналізовані стратегії залучення іноземних інвестицій. Зроблено висновок, що установлення напрямків залучення прямих інвестиційних вкладень залежить, перш за все, від вибраної орієнтації на лібералізацію зовнішньої торгівлі по відношенню до середніх і малих підприємств [122].

7. Нукушева А.А. Правовые аспекты регулирования иностранных инвестиций в республике Казахстан.

У статті відображені головні пріоритети у галузі іноземного інвестування. У Посланні Президента Республіки Казахстан «Казахстан 2030» особливу увагу було приділено: добробуту, безпеці і процвітання усіх казахстанців, де «довгостроковим» пріоритетом визначено економічне зростання, основою якого є розвинута ринкова економіка з високим рівнем іноземних інвестицій. Особливо підкреслена необхідність більш активного діалогу з інвесторами в частині сумісної реалізації інвестиційних проектів індустріально-інноваційного розвитку.

Потрібно також визначити, що в якості інвестицій можуть бути усі види майна і повинні вкладатися в усі види діяльності підприємницької і інтелектуальної, головне, вони повинні принести прибуток у майбутньому.

Відзначено посилення контролю країни за іноземними інвестиціями, які вкладаються у стратегічно важливі, для даної країни, галузі економіки (оборонна галузь, деякі добувні промисловості, авіаційний і залізничний транспорт, річкове і морське судноплавство, сільське і лісне господарства, рибальство, засоби масової інформації, банківське і страхове діло, власність на землю, користування надрами і іншими природними ресурсами, пошта, телеграф, телекомунікації, виробництво і забезпечення електроенергією, продаж алкогольних і тютюнових виробів) [87, с.1-4].

8. Джуманова Р.А. Прямые иностранные инвестиции в Республике

Казахстан в условиях цифровизации.

У статті приділена увага створенню економічних зон для індустріально-інноваційного розвитку республіки Казахстан, в участі яких інвестори будуть мати преференції. Відзначено, що іноземним інвесторам надаються послуги державного супроводження, яке включає пільги і послуги. Проаналізована перспективність напрямку інвестиційної співпраці Казахстану з країнами ЄАС і Китаєм. Розглянута тенденція розвитку інвестиційної співпраці Казахстану з Росією і Китаєм.

У даному дослідженні виділені країни по темпам розвитку цифрової економіки: Сінгапур, Великобританія, Гонконг, Нова Зеландія, ОАЕ, Естонія, Японія, Ізраїль.

У роботі визначена ціль державної програми «Цифровой Казахстан», яка полягає у прискоренні темпів росту казахстанської економіки і підвищенні рівня життя населення. Це підвищить інвестиційну привабливість республіки у майбутньому [28, с.1-7].

РОЗДІЛ 2

ПЕРСПЕКТИВА ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ КРАЇНИ КАЗАХСТАН ДЛЯ СТВОРЕННЯ І РОЗВИТКУ НА ЇЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМТВА ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС ПЛЮС»

2.1. Загальна інформація про підприємство ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС»

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГРАНД-ФЛЕКС», скорочена назва ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС».

Зареєстровано 26.07.2012 року в Єдиному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадянських формувань за юридичною адресою м. Дніпро, вул. Звивиста, будинок 28.

Товариство має офісні приміщення, декілька складів та декілька виробничих площ, які оснащені сучасним українським та імпортомним устаткуванням.

ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС» є юридичною особою приватної форми власності, створено за відповідним рішенням засновників та діє згідно до Господарського кодексу України, цивільного кодексу України, закону України « Про Товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», інших законодавчих актів України. Учасниками товариства є громадяни України. Учасники товариства не відповідають за зобов'язаннями Товариства та несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю Товариства, в межах вартості вкладів.

Товариство має самостійний баланс, поточні, валютні та інші рахунки в банках, печатки , штампи та бланки зі своїм найменуванням. Товариство має право створювати на території України, а також за її межами філії та представництва, а також дочірні підприємства згідно чинного законодавства. Філії та представництва діють від імені Товариства на підставі відповідних положень, а дочірні підприємства діють від свого імені, на підставі затверджених Товариством Статутів. Товариство має право здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яка не суперечить чинному законодавству України, має право створювати самостійно та разом з фізичними та юридичними особами

резидентами та нерезидентами України підприємства різних організаційно-правових форм, визначених діючим законодавством України. Товариство має право відкриття рахунків у зарубіжних банках згідно з законодавством України. Товариство має право використовувати товарний знак (знак обслуговування), який може розміщуватися на продукції, що виробляється при сприянні товариства, також поряд з товарним знаком безпосереднього виробника. Товариство несе відповідальність за своїм зобов'язанням належним йому майном, на яке відповідно до закону може бути звернене стягнення.

Метою створення та діяльності ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС» є отримання прибутків від фінансово-господарської діяльності і задоволення на їх основі інтересів засновників, а також економічних і соціальних інтересів працівників від здійснення виробничої діяльності.

Предметом діяльності Товариства є здійснення виробничої, торгівельної, інноваційно-посередницької, консультаційної, інжинірингової, транспортної, рекламної, культурно-освітньої та іншої діяльності, що не суперечить чинному законодавству України. У відповідності за своїм предметом і головними цілями створення та діяльності, Товариство здійснює основну діяльність у таких напрямках :

- 18.12 Друкування іншої продукції;
- 18.13 Виготовлення друкарських форм і надання інших поліграфічних послуг;
- 46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту;
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- 74.10 Спеціалізована діяльність із дизайну.

Підприємство відноситься до галузі з фізико-хімічними і хімічними засобами переробки сировини.

Процес одержування продукту на ньому складається з декілька послідовних стадій виробництва. Основним видом діяльності підприємства-є виробництво та продаж скотчу, скотчу брендованого, стретч плівки, інноваційної плівки, плівки поліолефінової . Уся продукція виробляється на сучасному обладнанні затвердженому технічними умовами, що дозволяє якісно виконувати

замовлення в найкоротші терміни.

Характеристика продукції :

- Скотч прозорий, кольоровий, довжиною до 990 метрів, товщина може бути 38 мкм.(мікром). Цей скотч використовують для упаковки продукції, як в промисловості так і в торгівлі. Скотч до 50мкм.(мікрон) використовується для упаковки продукції у холодному приміщенні і для запечатування важких коробок із жорсткого картону.

- Брендований скотч виробляють кількома засобами і використовують два варіанти нанесення логотипу : поверхнєве і міжшарове. При поверхневому нанесенні стрічка покривається фарбою зверху, а потім на неї наносять шар зносостійкого лаку. При міжшаровому нанесенні фарба наноситься між стрічкою та клеєм. Довжина намотування, товщина і ширина фірмової стрічки варіюється в залежності від побажання замовника.

Для виробництва скотча та скотчу з логотипом використовується: поліпропіленова плівка БОПП, клей акриловий на водній основі, фарба друкарська, гільза-скотч, кліше, розчинник.

- Стретч плівки виготовлюються методом плоскощілевої коекструзії із термопластичних матеріалів на основі лінійного поліетилену, поліпропілену.

Температурний режим експлуатування плівок від -10С до 50С. В залежності від призначення та складу стретч плівки можуть бути: жорстка, ультра жорстка, харчова, ручна, машинна, посилена машинна, зверх посилена машина з покращеними показниками опору проколу. Також треба відмітити інноваційну плівку. За рахунок семі шарової структури плівки і застосування спеціальних полімерів міцність і інші якісні показники плівки зберігаються при зменшенні товщини майже в два рази. Стретч плівки випускаються у вигляді полотна, що змотується у рулони і використовується у харчовій промисловості, будівельної, деревообробної та машинобудівельної галузях, мебельному виробництві, виробництві вікон та ін.

- Поліолефінова плівка (ПОФ)- це три або п'ятишаровий термоусадочний матеріал, який використовується в багатьох пакувальних сферах. Термоусадочна

плівка ПОФ включає у себе шар з сополімеру етилену з альфа-олефіном, шари з сополімеру етилену з вінілацетатом, можуть включати бар'єрний шар. Поліолефінові плівки в Україні стали застосовуватися недавно. Основні характеристики включають екологічність, економічну ефективність, оптимальну герметичність, швидку і м'яку усадку, можливість роботи на високих швидкостях упаковки. Плівка ПОФ завдяки своїй багатошаровій структурі може витримувати дуже великі механічні і кліматичні навантаження, дозволяє зберегти основні споживчі властивості при зниженні товщини плівки. Плівка ПОФ товщиною 15мкм за своїми технічними показниками прирівнюється до плівки ПВХ товщиною 20мкм.

Таблиця 2.1

Основні засоби підприємства*

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА	
1	Обладнання для обробки полімерної плівки
2	Станок для розмірної намотки плівки стретч
3	Станок для різки та перемотки паперу, плівки.
4	Машина для різання плівки
5	Машина для порізки ВОРР стрічки с завантаженням паперових втулок
6	Автоматичний намотувач плівки в рулони
7	Багатофункційний пристрій намотування плівки
8	Багатофункційний пристрій для виробництва липкої стрічки
9	Машина по виробництву перфорованої паперової стрічки
10	Машина флексограф для нанесення друку на полімерну стрічку з липким шаром
11	Машина для нанесення клею на плівку
12	Станок для нанесення логотипів
13	Машина міні для перемотування готової клейкої стрічки
14	Станок для пакування роликів термоусадки плівки
15	Машина автоматична для нарізання паперової втулки
16	Машина автоматична для різання паперового ядра
17	Машина для виготовлення флексоформ

Продовження табл. 2.1

18	Машина для завантаження та вивантаження паперового ядра
19	Станок для порізки паперових труб
20	Флексографічна друкарська машинка для етикетки
21	Штабелер ручний гідравлічний
22	Штабелер електричний
23	Палетайзер автоматичний
24	Навантажувач вилковий електричний
25	Навантажувач міні
26	Ваги платформні
27	Стелажі
28	Двигун змінного струму
29	Компресор
30	Машина для обгортання стрейч-плівкою
31	Кондиціонер
32	Система витяжної вентиляції
33	Меблі офісні
34	Комп'ютерна техніка

** Складено автором за результатами власних досліджень*

Постачальники сировини. Постачальники є власниками джерел ресурсів, що необхідні підприємству у його діяльності. Вони відіграють важливу роль у розвитку підприємства, забезпечуючи необхідними матеріалами, комплектуючими виробами.

Врахування впливу постачальників зумовлюється тим, що вони можуть загрожувати підвищенням цін або зниженням якості товару. Постачальники сировини ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС» в першу чергу є великі компанії, які забезпечують підприємство матеріалами, необхідними для ведення діяльності.

Такі як ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СІРІУС ЕКСТРУЖЕН", SIDIKE NEW MATERIALS(JINGSU) CO. LTD, ZHEJIANG LINKE ADHESIVE PRODUCTS CO.,LTD, ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІМПРІМО", ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АДГЕЗІВ +", ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МАК ХАУС", ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ДБК-АГРО", ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФІЛМ ГРУПП", ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ДУНАПАК ТАВРІЯ", ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БНХ Україна.

Постачальники транспортно-логістичних послуг. Великі компанії - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БІЕНОР», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТРАНС24», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТРАНС ЛОГІСТИК24», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТРАНСПОРТНА КОМПАНІЯ «ІМІДЖ», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІНВЕСТГРУПП», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КОМПАНІЯ БРАБУС», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РАБЕН Україна», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «НОВА ПОШТА» та ін. Приватні підприємці – ФОП Половінкін В.М., ФОП Полозюк О.В., ФОП Поташов П.В., ФОП Пастухова Т.С., ФОП Доценко Є.П. та ін.

Покупці. Покупцями продукції, яку випускає ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС» є як фізичні особи так і юридичні особи, установи, організації, товариства . ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «А/Т ТЮТЮНОВА КОМПАНІЯ «В.А.Т.– ПРИЛУКИ», ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД», ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВСЬКА БІСКВІТНА ФАБРИКА», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

«ТУЛЬЧИНМ'ЯСО», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АТБ-МАРКЕТ», ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АГРОХОЛДІНГ АВАНГАРД», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БРОКАРД-Україна», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕПІЦЕНТР К», ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «КОНТІ» та багато інших.

Головні конкуренти по однорідної продукції на ринку є ТОВ «ФЛАГМАН», ТОВ «ХАСК», ТОВ « Манулі Україна ЛТД », ТОВ «Тріумф Пак », ТОВ«УКРПАК ХОЛДІНГ».

2.2 .Аналіз міжнародної економічної діяльності Республіки Казахстан

Соціально-економічний розвиток країни прямо залежить від залучення іноземного капіталу. Тема іноземних інвестицій присутня у всіх державних програмах, проектах, законодавчих актах та ін. З притоком інвестицій оживає економіка, працює промисловість, збільшується експорт, а тому росте торгівля і поновлюються економічні відносини.

Рис.2.1 Накопичений об'єм ПІІ за 19 років*

*Складено за даними [28, с.13]

Як видно по даним рисунка, з початку 2000 років у Казахстан кожен рік залучалися не більш 5 млрд доларів. У 2005-2007 роках було різке збільшення, а найбільше інвестицій було у 2012 році -29 млрд доларів. Однак після цього пішов спад об'ємів ПІІ і найбільше падіння було у 2015 році, а вже до 2018 року показник трохи почав підвищуватися. Цілком можливо, що цьому сприяла наявність позитивних ефектів від діяльності ЄАЕС і СНД.

У цілому, частка ПІІ в ВВП складає більш 30% [28].

Як завжди у лідерах регіонів серед інвестицій Атирауський регіон з самими великими родовищами нафти у Казахстані. Кожен рік цей регіон отримує від 37% до 45% іноземних інвестицій, а у 2018 році їх було 41 % . Головні отримувачі інвестицій: гірничодобувні, геологорозвідувальні, оброблювальні сектори. У 2005-2012 роках їх частка у всіх ПІІ у республіку 74% і навпаки, оброблювальна галузь мала тільки 13%, хоча на загальному об'ємі це не відбилося. Існує тісний позитивний зв'язок між притоком ПІІ в промисловість і об'ємом промислового виробництва.

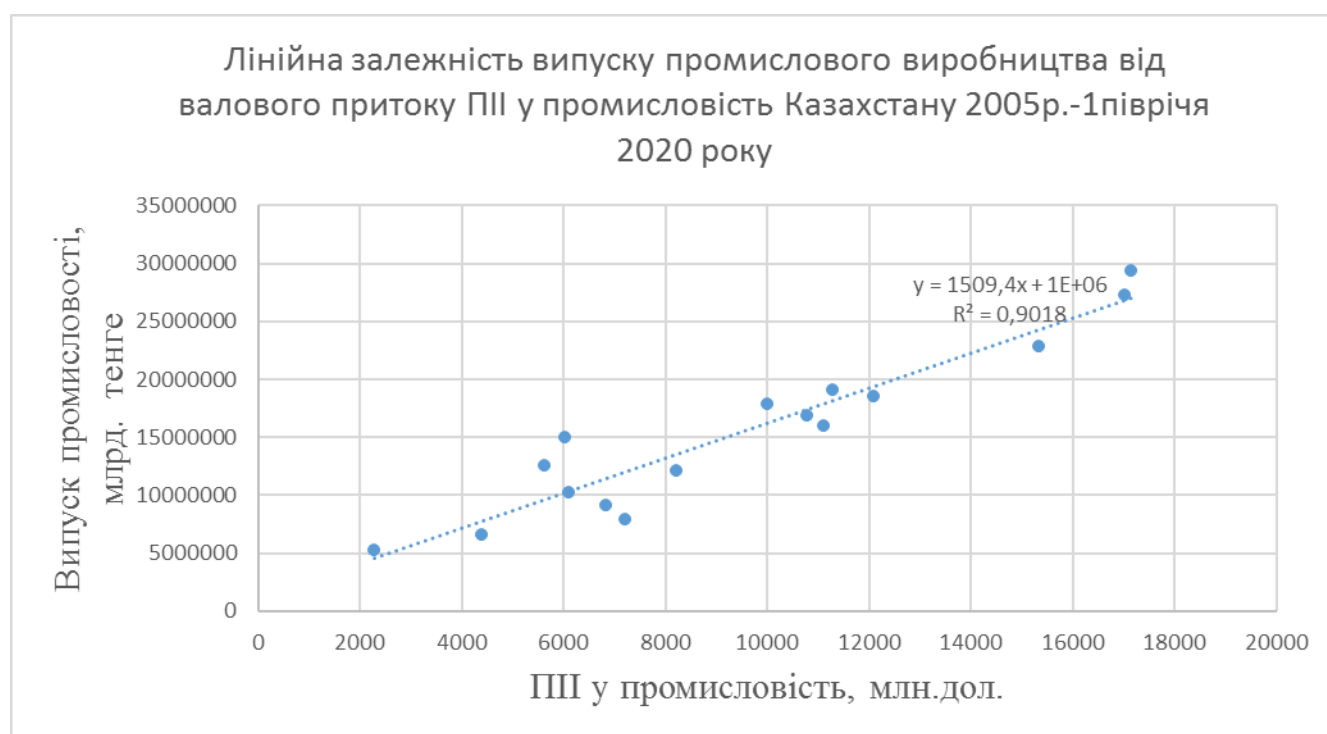

Рис.2.2 Лінійна залежність випуску промислового виробництва від валового притоку ПІІ у промисловість Казахстану 2005р.-1півріччя 2020 року

*Розраховано автором за даними [109], [92]

Прямі іноземні інвестиції також позитивно впливають на зайнятість населення. За останні 19 років чисельність зайнятого населення виросло на 40%, і при тому зайнятість в іноземних компаніях збільшилася у 2,3 рази. Окрім цього середньомісячна заробітна платня на іноземних підприємствах у два рази вище середньої по країні.

Взагалі на даний час кількість іноземних підприємств у Казахстані складає 3,4% від загальної кількості підприємств у країні, на яких працює 7,9% співробітників від загальної кількості робітників [29, с.15].

Таблиця 2.2

Середньомісячна номінальна заробітна плата робітників по видах економічної діяльності і формам власності 2010-2018р, тенге*

Галузь	2010				2018			
	усього	держ	приватн	іноземн	усього	держ.	приватн	іноземн
По усім видам діяльності	77611	56093	86830	170179	162673	113868	189291	304316
Сільське господарство, полювання, лісне господарство	36477	56427	35327	31158	97929	103789	97304	102299
Риболовство, рибництво	93119	48157	89643	130185	61806	83379	54705	-
Промисловість, у т.ч	148091	-	141571	172394	234168	108911	226843	297222
Гірничодобувна, у т.ч.	78764	83833	72908	106316	371637	-	368421	377823
Видобуток сировини і природного газу	273864	-	-	-	704677	-	662545	800278
Обробляюча, у т.ч	70807	46940	74749	65962	186041	245334	177751	215628
Виробництво тютюнових виробів	300002	-	-	-	633492	-	-	633493
Виробництво і розподіл електроенергії, газу і води	48727	46363	51984	254440	156591	97253	119402	189589
Будівництво	104434	63322	90223	209457	213784	102817	195606	297955

Продовження табл. 2.2

Торгівля ремонт автомобілів, побутових виробів і предметів особистого використання	74014	71116	66586	122199	159091	703590	158820	238569
Послуги по проживанню і харчуванню	70769	46207	57565	109668	140049	161069	134923	170659
Транспорт і складування	97385	127794	88993	193785	210822	271690	205304	256329
Торгівля ремонт автомобілів, побутових виробів і предметів особистого використання	74014	71116	66586	122199	159091	703590	158820	238569
Послуги по проживанню і харчуванню	70769	46207	57565	109668	140049	161069	134923	170659
Транспорт і складування	97385	127794	88993	193785	210822	271690	205304	256329
Фінансова діяльність	158121	143803	152917	285323	334269	737683	353356	241996
Операції з Нерухомим майном, оренда і надання послуг споживачам	68029	63279	70591	80960	157342	152500	153861	216010
Професійна, наукова і технічна діяльність	140286	72645	130330	333659	286839	132335	263425	692183
Діяльність в галузі адміністративного і допоміжного обслуговування	95692	56366	94945	439431	187532	104034	176949	529538
Державне управління	70437	70451	68519	-	134835	136078	113467	-
Освіта	49216	47735	64535	105582	102875	102894	101381	207051

Продовження табл. 2.2

Охорона здоров'я і надання соціальних послуг	54650	54034	58114	71843	111802	109391	120250	136933
Мистецтво, розваги, відпочинок	53199	44560	113127	29297	127685	86363	370508	68500
Надання комунальних, соціальних і персональних послуг	125305	50411	68965	310903	135556	146747	124890	672653

*Складено за даними [29]

Експорт. Існують декілька головних товарів, від яких залежить експорт Казахстану :

- нафта;
- феррохром, феросиліцій, сталевий прокат, марганець;
- кольорові метали (мідь, алюміній, свинець, цинк, титан та ін);
- зерно

Ці товари займають в експорті від 72,8% до 79,8% при чому нафта і газовий конденсат займають 52,7%-68,5%. Казахстан як і більшість нафтових країн дуже залежить від цін на нафту. Метали трохи більш стабільні, а зерно дуже змінюється в об'ємах-це залежить від врожаю і цін.

Таблиця 2.3

Товарна структура експорту, млн доларів*

Рік	Нафта, газовий конденсат	Чорні метали	Кольорові метали	Зерно	Експорт, усього
2010	36955,50	4259,60	4808,90	1007,7	47031,70
2011	55174,40	6121,70	6887,90	759,90	68943,90
2012	56442,40	5893,40	7798,00	1694,90	71828,70
2013	57249,50	3252,50	5385,80	1338,10	67225,90

Продовження табл. 2.3

2014	53630,00	3077,90	3904,60	1135,00	61747,50
2015	26773,00	2500,8	4062,60	832,50	34168,90
2016	19378,00	2750,9	3819,00	817,00	26765,3
2017	26584,20	4193,70	4900,10	827,80	36505,80
2018	37796,20	4160,40	4314,80	1296,20	47567,60

*Складено за даними [142]

Таблиця 2.4

Топ-20 імпортерів Казахстанських товарів в динаміці*

№	2012 рік			2018		
	Країна	Об'єм, тис. доларів	Доля %	Країна	Об'єм, тис. доларів	Доля %
1	Італія	15 364 042,0	17,8	Італія	11 734 254,8	19,2
2	Китай	14 227 834,5	16,5	Китай	6 307 476,4	10,3
3	Нідерланди	7 286 520,7	8,4	Нідерланди	6 186 148,2	10,1
4	Росія	6 136 935,4	7,1	Росія	5 279 873,7	8,6
5	Франція	5 634 572,9	6,5	Франція	3 839 223,3	6,3
6	Австрія	4 955 901,0	5,7	Республіка Корея	2 975 893,4	4,9
7	Швейцарія	4 916 774,1	5,7	Швейцарія	2 900 438,1	4,7
8	Канада	3 074 457,2	3,6	Іспанія	1 862 085,7	3,0
9	Румунія	3 032 616,4	3,5	Узбекистан	1 639 663,7	2,7
10	Туреччина	2 705 699,4	3,1	Румунія	1 497 811,3	2,5
11	Україна	2 382 551,1	2,8	Японія	1 502 983,6	2,5
12	Об'єднане Королівство	1 675 602,1	1,9	Греція	1 213 483,2	2,0
13	Польща	1 619 724,4	1,9	Туреччина	1 238 587,6	2,0
14	Ізраїль	1 535 7805,9	1,8	Україна	1 060 492,2	1,7

Продовження табл. 2.4

15	Німеччина	1 392 934,8	1,6	Індія	953 359,4	1,6
16	Узбекистан	1 177 906,1	1,4	США	955 248,0	1,6
17	Португалія	1 019 548,6	1,2	Польща	891 237,6	1,5
18	Іспанія	662 223,5	0,8	Об'єднане Королівство	784 908,9	1,3
19	Греція	655 691,1	0,8	Киргизія	656 886,5	1,1
20	Киргизія	641 168,9	0,7	Литва	660 771,50	1,1
	Усього Топ- 20	80 098 410,1	92,7	Усього Топ- 20	54 140 824,1	88,7
	Усього, експорт	86 448 837,8	100	Усього, експорт	61 111 221,4	100

*Складено за даними [142]

Таблиця 2.5

Розподіл експорту за укрупненими товарними групами у 2018 році*

Найменування товару	Експорт в ЄАЕС		Експорт в інші країни	
	Об'єм доларів	Доля %	Об'єм доларів	Доля%
Усього	6 046 775 177	100,0	55 064 446 556	100,0
Продовольчі товари і сільськогосподарська сировина	594 613 830	9,8	2 507 507 492	4,6
Мінеральні продукти	2 190 813 710	36,2	43 355 916 961	78,7
Продукція хімічної промисловості	891 163 313	14,7	1 658 720 647	3,0
Шкіряна сировина, хутро і вироби із них	3 673 140	0,1	9 455 455	0,02
Деревина і целюлозно-паперові вироби	19 169 893	0,3	59 003 744	0,1
Текстиль, текстильні вироби і взуття	59 463 475	1,0	132 178 235	0,2

Продовження табл. 2.5

Метали і вироби з них	1 844 303 281	30,5	6 513 269 529	11,8
Машини, обладнання, транспортні засоби	382 691 087	6,3	225 830 764	0,4
Інші товари	60 883 448	1,0	602 563 729	1,1

**Складено за даними [142]*

Потоки інвестицій. По даним національного банку Республіки Казахстан, за роки незалежності сукупний об'єм валового притоку прямих іноземних інвестицій в економіку Казахстану склав близько 350 млрд доларів, при цьому, по підсумку 2019 року, валовий приток ПІІ у Казахстан склав 24,1 млрд доларів проти 24,3 млрд доларів у 2018 році, передає МІА «Казинформ» по посилянню на прес-службу АО «НК «KAZAN INVEST» [127].

Галузі яким віддали перевагу інвестори у 2019 році:

1. Гірничодобувна промисловість -56,3 %, 13586 млн доларів.
2. Оброблювальна промисловість-інвестовано 3,5 млрд доларів, у торгівлю 3 млрд доларів, у транспорт і складування-1,1 млрд доларів, фінансову і страхову діяльність-1 млрд доларів.
3. По підсумку минулого року(2018р) підйом показала сфера надання послуг по проживанню і харчуванню у 10,5 разів (на 175,6 млн доларів), сфера водозабезпечення у 31,1 рази (18,4млн доларів), транспортна на 50,7% (371,7 млн доларів).
4. На 50% більше коштів було спрямовано у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів.

Країни з найбільшим об'ємом ПІІ у 2019 році залишилися незмінними :

1. Нідерланди-7,3 млрд доларів
2. США-5,5 млрд доларів
3. Швейцарія-2,2млрд доларів
4. Китай-1.7 млрд доларів

5. Росія-1,4 млрд доларів
6. Франція-1,1 млрд доларів
7. Сінгапур-166 млн доларів
8. Турція-335 млн доларів
9. Білорусь-87 млн доларів [16].

Головний об'єм вхідних іноземних інвестицій Казахстану приходить на прямі інвестиції (72,4%), друге місце займають «інші інвестиції» (18,7%) і третє місце-портфельні інвестиції (8,8%).

Інвестиції вихідні із Казахстану за кордон мають іншу структуру-більше портфельних інвестицій (37,7%), на другому місці «інші інвестиції» (25,3%), третє місце займають прямі інвестиції (18,8%). До вихідних також відносяться резервні активи (18,1%) [33].

За період незалежності Казахстану залучено 330 млрд доларів іноземних інвестицій і з більш ніж 120 країн. Найбільший об'єм інвестицій було зафіксовано: 2011рік-26,5 млрд доларів; 2012 рік-28,9 млрд доларів; 2018 рік-24млрд доларів.

Більше 50% прямих іноземних інвестицій надходить із країн Європейського союзу, 15%-США, 5%-Великобританія та КНР.

По підсумку першого півріччя 2019 року приплив ПІІ в економіку Республіки Казахстан склав 12,1 млрд доларів і залучено інвесторів із 26 країн. Країни лідери: ЄС, Росія, Туреччина, США, Сінгапур.

По об'єму інвестиційних проектів на сьогодні лідирують: машинобудування, ГМК(гірничо-металургійний комплекс) і металургія, АПК (агропромисловий комплекс), ВДЕ (відновлювані джерела енергії), нафтогазова хімія, хімічна промисловість, транспорт і логістика, будівельні матеріали.

У рейтингу Всесвітнього банку «Doing Business 2020» Казахстан, серед 190 країн, зайняв 25 місце по залученню інвестицій [72] .

Інтеграція. З 2015 року були створені і реально запрацювали наднаціональні інститути інтеграції: Вища Євразійська економічна рада, міжурядова рада, Євразійська економічна комісія (ЄЕК), Суд ЄАЕС,

Євразійський банк розвитку(ЄАБР) і Євразійський фонд стабілізації і розвитку. Важлива роль у запуску процесів євразійської інтеграції відіграли схожі проблеми економічного розвитку приймаючих участь у неї країн. За останні роки у рамках ЄАЕС була лібералізована торгівля між країнами учасницями, уведено єдиний митний тариф. Новий Митний кодекс ЄАЕС набрав силу у січні 2018 року і дозволив значно скоротити відміни у національних підходів регулювання цієї сфери, а також автоматизувати і спростити митні процедури. Для захисту інтересів споживачів і підвищення конкурентоспроможності виробленої в ЄАЕС продукції були розроблені технічні регламенти (на початок 2020 року було прийнято 48 технічних регламентів. У 2017 році були прийняті концепції створення загального ринку електроенергії, ринку нафти і газу, фінансового ринку у рамках ЄАЕС. У травні 2017 році вступив у силу єдиний ринок лікарських засобів і медичного обладнання країн союзу).

Важливим досягненням ЄАЕС є відсутність бар'єрів для трансграничного переміщення робочої сили: громадяни Союзу можуть без перешкод вести трудову діяльність у будь якій країні даного об'єднання. В ЄАЕС також стоїть мета забезпечити вільний рух капіталу і торгівлі послугами.

Казахстан є незалежною країною і входить у такі інтеграційні об'єднання як: ЄАС (євразійський економічний союз) , СНД (співдружність незалежних держав), ЄЕП (єдиний економічний простір), СОТ (світова асоціація торгівлі), АСЕАН (асоціація держав Південно-Східної Азії).

Для країн учасниць ці об'єднання створюють єдиний економічний простір. Метою цих об'єднань є створення умов для економічного розвитку країн, та покращання соціального рівня.

Інтеграція-це співпраця країн у торгівлі, залученні інвестицій, обміну сучасними технологіями, трудовими ресурсами, підвищення рівня освіти [25, с.343].

Таблиця 2.6

Динамика взаємної торгівлі країн ЄАЕС*

Країна	Об'єми взаємної торгівлі по рокам, млн. доларів					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Вірменія	323,9	256,2	393,9	571,0	688,5	760,9
Білорусь	16 179,1	11 007,8	11 384,8	13 651,0	13 932,2	14 549,0
Казахстан	7 155,1	5 120,3	3 930,2	5 262,5	6 046,8	6 317,2
Киргизстан	637,6	410,2	447,1	541,5	640,6	621,1
Росія	36 888,6	28 821,2	26 804,3	34 685,6	38 953,4	38 785,9
ЄАЕС	61 183,3	45 615,7	42 960,3	54 711,6	60 261,5	61 034,1

*Складено за даними [25, с.343]

Інтеграційні об'єднання сумісними зусиллями здатні протистояти зовнішнім шокам та створювати сприятливе середовище для досягнення прогресу у технологічній модернізації та підвищені конкурентоспроможності.

Країни ЄАЕС активно розвивають торгово-економічні зв'язки з третіми країнами, укладають з ними торгівельні угоди:

- Перша угода була підписана 29 травня 2015 року і почала діяти з 05 жовтня 2016 року « Угода про вільну торгівлю між ЄАЕС і В'єтнамом».
- Надалі були підписані угоди з Іраном (2018рік), Сінгапуром (2019 рік), Сербією (2019 рік).

Нові угоди створюють нові експортні можливості.

Таблиця 2.7

Товарна структура взаємної торгівлі країн ЄАЕС в 2013-2019р, %*

Товарна група	Частка товарної групи по взаємній торгівлі, %								
	Білорусь			Казахстан			Росія		
	2013	2016	2019	2013	2016	2019	2013	2016	2019
Усього	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Продовольчі товари та с/г сировина	27,3	33,5	32,0	8,4	11,3	10,0	7,1	9,3	9,5
Мінеральні продукти	6,6	2,6	1,8	40,6	34,2	39,4	43,1	36,7	33,2
Продукція хім. промисловості	10,7	11,9	12,3	8,1	19,1	14,4	9,9	12,0	11,8
Шкіряна сировина, хутро	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,0	0,3	0,2	0,2
Деревина і целюлозно-паперові вироби	2,3	2,9	2,9	0,1	0,5	0,3	2,4	3,1	3,1
Текстиль, текстильні вироби і взуття	7,0	8,2	7,9	2,2	2,2	0,8	2,0	2,0	2,3
Метали і вироби з них	7,4	6,7	7,2	24,2	25,8	26,0	13,7	11,5	12,9
Машини, обладнання і транспортні засоби	31,4	27,9	29,7	9,8	5,6	7,8	17,3	15,8	18,4

*Складено за даними [25, с.345]

У теперішній час євразійська інтеграція пройшла два головних етапи у своєму розвитку :

- Перший (2010-2014 роки). Функціонування трьох країн-Росія, Білорусь, Казахстан.
- Другий (2015-2019 роки). Розширення ЄАС до п'яти учасників та становлення Союзу, як міжнародної організації регіональної

економічної інтеграції.

- 2020-2024 роки має відбутися третій етап, в якому ставиться завдання трансформації ЄАЕС у більш значимий центр світової економіки [25, с.348].

За зразок класичної інтеграції служить союз між партнерами-Росією, Білоруссю, Казахстаном, Вірменією, Киргизією. У процесі формування цього союзу склалися економічні обставини, які від вільної торгівлі привели до загальних ринків послуг, товарів, капіталу і трудових ресурсів. А також сприяли формуванню нових форм інтеграційних партнерів ЄАЕС.

Міграція. Уповільнення економічного росту і зниження курсу тенге, а також безробіття стали факторами трудової міграції. Казахстан дуже тісно пов'язан з іншими пострадянськими країнами, на які припадає 80% імміграції і 90% еміграції. У 2018 році 34,4% усіх іммігрантів прибули з Узбекистану, 30,6% з Росії, 10,7% з Китаю. У той же час із Казахстану у Росію мігрувало 87,8%. У 2019 році майже 5млн мігрантів з Центральної Азії проживали у Росії. Більшість мігрантів з Казахстану висококваліфіковані робітники і студенти. За перші п'ять місяців 2020 року із Казахстану вибуло 8436 людини, це на 45,3% менш ніж за цей же період 2019 року. У наслідку сальдо міграційних потоків залишається позитивним. В січні-травні у країни СНД виїхало 7497 людини, у інші країни 939 людини. У порівнянні, роком раніше, за цей час із Казахстану виїхало 15424 людини. Прибуло 5723 людини, із них 4072 людини із країн СНД, 1651 із інших країн. Таким чином у квітні 2020 року вперше кількість прибулих було більше кількості вибулих.

Приїхало на постійне місце проживання 92 людини, а виїхало за кордон 34 людини. Позитивне сальдо 58 людини. Можливо це сталося по причині введення режиму надзвичайного положення, карантин з 19 березня 2020 року. Було припинено міжнародне і внутрішнє автобусне, залізничне і авіа сполучення.

На протязі усього періоду залучення трудових мігрантів, більш за все було робітників із Туреччини, Китаю, Великобританії, Індії. Трудові мігранти з Китаю склали 23,6%, із СНД 10%, у лідерах були Росія, Узбекистан, Киргизстан,

Україна. Громадяни, країни яких увійшли в Єдиний економічний простір, мають право працювати на території Казахстану без проходження дозвільних процедур. Дякуючи «прозорості» кордону з сумісними країнами, можлива нерегульована трудова міграція, по деяким оцінкам до 1000 людей у рік.

Виїзд робітників із Казахстану відбувається в основному у Росію. Вони займаються будівництвом, в оброблювальній і добувній промисловостях, у торгівлі, сфері транспорту і зв'язку, у сільському господарстві. Переважна кількість робітників у Москві і регіоні, Уральському і Центральному округах. Багато хто працює і навчається у Челябінську, Новосибірську, Самарі, Омську, Астрахані, на Алтаї. Єдиний економічний простір надає можливості у професійній кар'єрі, підвищує матеріальний рівень громадян і Країни.

Так у Казахстан із-за кордону постійно поступають перекази. Другою країною по відвідуванню є Китай. На кордоні з Китаєм сформовані центри торгово-економічної взаємодії, через які дозволено безвізовий одноденний перехід. Такі правила діють на оптовому ринку в Алатанькоу, у прикордонному торговому центрі «Майкапчагай-Зимунай». Самий великий центр відкрито на Хоргоському контрольно-пропускному пункті в Алматинській області, де будується Міжнародний торговельний центр і планується відкриття вільної економічної зони. Змінилася структура зайнятості мігрантів (іт-технології, дизайну, менеджменті та ін.). Широке застосування одержала електронна торгівля [72].

Платіжний баланс Казахстану 2019-2020. Платіжний баланс це аналітичний звіт, в якому враховується міжнародна торгівля країни з рештою світу і усі потоки капіталу із і у країну. У 2019 році поточний рахунок платіжного балансу Казахстану склався з дефіцитом 6,5 млрд. доларів . У першому кварталі 2020 року платіжний баланс був з профіцитом, за півріччя профіцит зберігся, навіть збільшився, і став 2,1 млрд. доларів. Причина тому, скорочення у першому півріччі на 9,7 % імпорту товарів із-за скорочення об'ємів продажу. А також відбулося скорочення увезення інвестиційних товарів на 15,8%, або на 1,1 млрд. доларів. Це пов'язано з більш повільним темпом реалізації інвестиційних і інфраструктурних проєктів, у зв'язку з введенням

карантину.

Поліпшенню стану поточного рахунку сприяло двократне зниження доходів прямих інвесторів, які оперують у сировинному секторі. За перше півріччя 2019 року було виплачено 10,6 млрд. доларів, а за перше півріччя 2020 року прибуток скоротився до 5,4 млрд. доларів по причині зниження ціни на нафту [108]. По підсумку III кварталу 2020 року дефіцит поточного рахунку Казахстану склав 5,5 млрд. доларів. Якщо у першій половині року поточний рахунок був позитивний (1,7 млрд. доларів), то за 9 місяців 2020 року дефіцит досягнув відмітки -3,8 млрд. доларів. Головною причиною стало зниження експорту товарів, а також зниження світових цін на нафту у II кварталі 2020 року.

По офіційним даним об'єм продажу, порівняно з тим же періодом попереднього року скоротився на 35,4%-до 9,3 млрд. доларів.

Імпорт товарів за цей же період знизився на 4,2% до 11 млрд. доларів. Скорочення в основному забезпечене зменшенням увезення інвестиційних і проміжних товарів, у зв'язку з переходом крупних інвестиційних проектів на стадію завершення.

Прибутки до виплат іноземним інвесторам теж знизилися, у зв'язку із зниженням доходів у нафтогазовому секторі. Дивіденди і реінвестований прибуток прямих іноземних інвесторів за 9 місяців скоротилися на 43% і склали 6,9 млрд. доларів. Це частково знизить негатив впливу дефіцитного торговельного балансу. Але велике зниження експорту дало такий різкий перехід поточного рахунку в негативну зону [101].

В останні дні жовтня, на фоні різкого зниження цін на енергоносії, тенге відчув значний тиск. У цей період на валютному ринку спостерігалось різке зниження пропонування валюти і низька ліквідність, у зв'язку з чим Нацбанк, проводив валютні інтервенції, об'єм яких склав 91,3 млн. доларів.

Сприятливо на валютний ринок подіяло і поновлення припливу нерезидентів у сектор державних цінних паперів (за жовтень-71,8 млрд. тенге, або 167 млн. доларів). Що стосується Нацфонду, то, валютні активи у попередньому місяці знизилися на 1 млрд доларів і склали 56,34 млрд. доларів.

З урахуванням падіння ринків, інвестиційний дохід Нацфонду за жовтень склався негативним і досяг -470 млн. доларів. Із них падіння портфельних акцій склало 390 млн. доларів. Загальний інвестиційний дохід з початку року залишається позитивним і складає біля 950 млн. доларів. Вилучення із фонду, у вигляді гарантованого трансферту, у бюджет досягли 230 млрд. тенге. У зв'язку з цим Нацбанком були здійсненні продажі валютних активів на 534 млн. тенге [101].

Перебудова системи. Аналітики UNCTAD відзначають, що кількість іноземного капіталу для кожної країни буде залежати від індивідуального розвитку інвестиційної політики країни. Головним напрямком розвитку стануть: автоматизація з використанням робототехніки, розширення цифровізації ланцюжку поставок і виробництво з використанням передових технологій по принципу 3D. Тобто інвестори спрямують капітал туди, де будуть використовуватися високі технології. Заступник директора UNCTAD по інвестиціям і підприємництву Джеймс Жан зробив заяву, що «новий сценарій», також передбачає переорієнтацію стратегій розвитку на залучення інвестицій у створення виробничої інфраструктури і розвитку послуг, зелену і блакитну економіку.

Укладачі звіту вважають, що орієнтованість інвестицій на цифровізацію і екологічність спонукають до реіндустріалізації. Тож країни, які бажають залучити більш інвестицій, повинні долучатися до технологій на своїх підприємствах. У першу чергу це відноситься до оброблювальної промисловості. По даним агентства IDC, вже до 2022 року до 60% світового ВВП буде оцифровано [56].

Останні тенденції економічного розвитку 2019 рік. Оцінюючи інвестиційний клімат Казахстану, велика увага приділяється прямим іноземним інвестиціям, але вони як на національному так і на міжнародному рівні не є єдиним і головним видом міжнародного інвестування. По підсумку вивчених показників міжнародної інвестиційної позиції країни разом з прямими інвестиціями присутні також портфельні інвестиції та кредити і цінні папери

(інші інвестиції) і ін.

Економічний прогноз. У зв'язку з масовим розповсюдженням COVID-19, суворі карантини заходи погіршують економічну діяльність. Оскільки зовнішній попит на сировину і промислові товари знизився і до того ж заходи боротьби з COVID-19 обмежують споживацький попит та інвестиції, ВВП може знизитися до 3%. Що погіршить більшість економічних показників. У відповідь на економічний криз влада оголосила про введення пакету бюджетних стимулів у розмірі 4,4 трильйону тенге (5,6% від ВВП).

Влада планує перерозподілити бюджетні ресурси у найбільш затребувані сектори. Очікується що дефіцит рахунку поточних операцій у 2020 році складе 6% від ВВП. Позитивний внесок в динаміку ВВП внесли галузі інформації і зв'язку. Галузь за 7 місяців 2020 року склала 8,7% послуги мобільного зв'язку, на 2,2% мережі інтернету(13,2%), послуги по переказу даних по телекомунікаційним мережам(18,4%).

Валовий випуск продукції сільського господарства збільшився на 2,5 за січень-липень 2020 року. Експерти Всесвітнього Банку очікують по підсумкам 2020 року інфляцію в 8,3% з уповільненням до 6,4% до кінця 2021 року.

Рахунок поточних операцій піде у мінус, іще глибше, після -3,6% ВВП у 2019 році до -5,2% у 2020 році і -4,6% у 2021 році.

Прямі інвестиції впадуть з 3,2% ВВП 2019 року до 2,3% і 2,7% у 2020 році і 2021 році відповідно.

Загальний баланс бюджету розшириться з -0,5% у 2019 року до -9,9% у 2020 року і до -6,4% 2021 року.

Борг уряду продовжить рости з 19,8% ВВП у 2019 році до 26,9% у 2020 році і 30,5% у 2021 році [104].

Таблиця 2.8

Основні показники базового сценарію макроекономічного прогнозу*

Показники	Од. вимір	Факт	Оцінка	Прогноз			
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ціна нафти марки Urals (середньорічна)	долл. бар.	63,7	40,0	50,0	55,0	55,0	55,0
Світовий ВВП	%, р/р	2,8	-4,9	5,4	2,8	2,2	2,2
ВВП в ринкових цінах	млрд. тенг	68639	72113	79534	79534	98120	107108
Темпи приросту реального ВВП	%, р/р	4,5	-1,9	3,8	4,5	6,1	3,7
Курс долару к тенге (середньорічний)	тенге. долл.	383,0	408,8	404,2	404,8	412,3	420,3
Численність населення	млн.люд	19	18,9	19,1	19,4	19,6	19,8
Рівень безробіття	% від ЕАН ²	4,8	5,8	5,5	5,1	4,9	4,8
Інфляція (ІПЦ, середньорічна)	%	5,2	7,0	5,9	5,4	5,4	5,5
Базова ставка на (кінець року)	%	9,3	9,5	8,2	7,9	7,9	8,0
Держаний борг	% від ВВП	24,0	26,6	27,3	27,3	26,2	28,1
Сальдо державного бюджету	% від ВВП	-1,9	-3,7	-3,2	-2,6	-1,8	-4,2
Торгівельний баланс	млрд. долл	19,1	7,2	6,4	6,6	7,8	7,1
Експорт товарів	млрд. долл	57,8	38,5	44,0	48,1	51,8	52,9
Імпорт товарів	млрд. долл	38,7	31,3	37,6	41,5	44,1	45,7
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-3,6	-1,9	-0,1	-3,0	-2,7	-2,8

*Складено за даними [61]

2.3. Оцінка інвестиційного клімату Республіки Казахстан.

Проблемам вивчення інвестиційного клімату Республіки Казахстан і зовнішньоекономічної діяльності країни свої роботи присвятили багато вчених, серед яких можна виділити наступних авторів: Кузьміна Е.М, Мигранян А.А, Шардарбеков Е.Ш. [72], [80], [135]. Взявши за основу дані роботи, були проведені конкретні дослідження інвестиційного клімату обраної країни.

Республіка Казахстан. Територія країни 2724,9 тис.кв.км. Чисельність населення 14млн.825,7 тис осіб, столиця Казахстану- Астана, розташована в географічному центру Республіки. Казахстан, відповідно до Конституції, прийнятої на референдумі 1995 р., є унітарною державою, з президентською формою правління. Вона затверджує Казахстан, як демократичну, світську, правову і соціальну державу. У 1998 році уряд Казахстану прийняв «Стратегію розвитку Казахстану до 2030 року». У ній сформульовані цілі, які мають бути досягнуті країною до кінця першої третини ХХІ століття:

1. Забезпечення національної безпеки, тобто забезпечення розвитку Казахстану, як незалежної, суверенної держави при збереженні повної територіальної цілісності.
2. Підтримання і зміцнення внутрішньо-політичної стабільності і національної єдності, що дозволить Казахстану втілити в життя національну стратегію протягом нинішнього і наступних десятиліть.
3. Забезпечення економічного зростання, що базується на відкритій ринковій економіці з високим рівнем іноземних інвестицій і внутрішніх заощаджень [36].

Від кількості і якості інвестицій залежить інтенсивність розвитку економіки у країні, а цього можна досягти тільки створивши привабливі умови для інвестицій, тобто інвестиційний клімат, в який інвестиції прийдуть і будуть працювати. Від того як країна зможе створити такі умови, вона зможе розвивати свій

потенціал, покращувати соціально-економічні показники. На створення інвестиційного клімату впливають, як зовнішні, так і внутрішні фактори.

По підсумку опитування потенційних інвесторів, була створена сукупність соціально-економічних, політичних і фінансових факторів, які впливають на привабливість інвестиційного клімату .

Таблиця 2.9

Оцінка стратегічних факторів інвестиційної привабливості*

Найменування фактору	Кількість балів	Ранг фактору
Політична стабільність	31	1
Економічна стабільність	14	4
Стабільність законодавства	6	5
Багатство сировини і природних ресурсів	31	1
Ринковий потенціал	27	2
Податкові пільги	3	6
Освітній рівень	14	4
Низька вартість трудових ресурсів	19	3

*Складено за даними [135]

Згідно таблиці 2.9 можна побачити, що найбільш привабливі фактори - політична стабільність і ресурсне багатство, а також ринковий потенціал і низька вартість трудових ресурсів.

Певну зацікавленість являє собою розподіл інвестицій по напрямкам інвестування. Так із 89 проектів іноземних інвестицій, найбільшу кількість 16 спрямовано на нове будівництво, реконструкцію і розширення підприємств; 13 проектів пов'язані з постачанням устаткування, передачею ліцензій, технологій та ін. Таким чином більша частина інвестиційних проектів пов'язана з інвестуванням реального сектору економіки Республіки Казахстан.

Країна має усі умови для стійкого розвитку і успішного входження у світове співтовариство, яке виявляє особливу зацікавленість до Казахстану, розташованому у центрі Євразійського простору і являє собою великі можливості з точки зору транспортного потенціалу, насичення енергоресурсами і перспективними ринками.

Економічна стабільність. Фінансово-економічна стабільність і інвестиційна забезпеченість фінансовими ресурсами напряму пов'язана з притоком прямих інвестицій. Якщо проаналізувати прямі інвестиції, із ЄАС з 2010 року і по 2018 рік, то пікові значення було досягнуто 6,7%-2010 рік і 7,9%-2014 рік, а у 2018 році було зниження до 5,4% [80].

Головними кредиторами Казахстану, в загальному об'ємі прямих інвестицій, є Нідерланди, США, Швейцарія, Росія, Китай. За підсумками 2017 року сукупний об'єм інвестицій з них створив 72% від загального об'єму валового притоку інвестицій у країні [80]. У 2014 році було видано закон «О внесенні змін і доповнень в деякі законодавчі акти Республіки Казахстан, з питань вдосконалення інвестиційного клімату». У законі було істотно змінено порядок входження на національний ринок для іноземних інвесторів. Даний законодавчий акт забезпечує високий рівень ліберальних свобод для інвестиційної активності в Казахстані: звільнення від сплати ряду податків при інвестуванні в пріоритетні галузі (на період від 8 до 10 років) з наступною компенсацією 30% капітальних вкладів в активи [80].

Але через збереження привабливості видобувних галузей і низького рівня рентабельності промислової переробки, доволі складно стимулювати інвестиційний потік в країну. Тому більш реалістично виглядає залучення інвестицій на умовах сумісного їх використання з інвесторами при державній програмі підтримки і співфінансування.

Якщо говорити про проекти, то динаміка і структура іноземних інвестицій змінюється. Акцент у політиці залучення інвесторів робиться не тільки в видобувній галузі, але й у промисловість, машинобудування, ГМК і металургію, АПК, нафтогазохімію, хімічну промисловість, транспорт і логістику, а також будіве-

льні матеріали, харчову промисловість і глибоку переробку корисних копалин [97].

По підсумку 11 місяців 2019 року у Казахстан залучені інвестори з 26 країн. До 2027 року кількість заявлених проєктів повинно досягнути 124, на загальну суму 5 млрд доларів [45].

Питання залучення інвестицій в економіку актуально для кожної країни, тому Казахстан приймає заходи по покращенню інвестиційного клімату і наданню найбільш конкурентних умов для ведення бізнесу, знижує або відміняє податки, надає пільги, інфраструктурні рішення та ін.

У 2017 році Республіка приєдналася до Декларації Організації економічного співробітництва і розвитку по міжнародним інвестиціям і стала асоційованим членом комітету по інвестиціям ОЕСР (організація економічного співробітництва і розвитку).

За останні десять років у національну економіку надійшло 250 млрд доларів. Це засвідчує про ефективність інвестиційної політики. Інвесторам надається повний спектр послуг по супроводженню згідно принципу «одного вікна», а також здійснюється моніторинг у постінвестиційний період, для інвесторів налагоджена робота по роз'ясненню казахстанського законодавства і процедур, забезпечено прозорість прийняття рішень, знижено адміністративне навантаження. Тобто створюється комфортне середовище для бізнесу, а це інституціональне оточення, стабільність законодавства, умови візового режиму та ін.

З метою підвищення ефективності роботи по залученню інвестицій в економіку країни впроваджується інформаційно-моніторингова CRM-система, в яку потрапляють усі домовленості, опрацьовані дорожні карти по їх реалізації.

З метою підвищення конкурентоспроможності національної економіки і стимулювання інвестиційної діяльності у Республіці Казахстан створено Фонд прямих інвестицій, який дозволяє реалізовувати найбільші інвестиційні проєкти з участю інвесторів по принципу соінвестування. На нинішньому етапі Республіка Казахстан ставить завдання по диверсифікації потоків, долучає більш коштів в оброблювальну промисловість, в промислові і аграрні регіони Республіки.

У перспективі Казахстан буде додавати зусиль для підтримки стабільного інвестиційного клімату, режиму сприятливого для іноземних інвестицій, укріплення інвестиційного іміджу країни.

Інвестиційне законодавство. Метою державної внутрішньої системи і зовнішньої інвестиційної політики є створення умов для сприятливого інвестиційного клімату. Це економічна і політична стабільність. Але для цього повинно бути створена правова база, яка би забезпечувала захист іноземним інвесторам. Інвестиційне законодавство у Казахстані розвивалося у чотири етапи, починаючи з 1990 року.

Перший етап був більш декларативний, але він закріплював вже створені інвестиційні відносини.

Другий етап - 1994 рік. Прийнятий закон Республіки Казахстан про іноземні інвестиції і Громадянський кодекс, який також сприяв іноземним інвестиціям.

Третій етап - 1997 рік. Було прийнято закон Республіки Казахстан «Про державну підтримку прямих інвестицій». Значення цього закону у тому, що з його прийняттям почалося формування спеціального законодавства Республіки Казахстан о прямих інвестиціях і закон « О ринках цінних паперів». Таким чином особливістю третього етапу у розвитку інвестиційного законодавства було те, що законодавство складалося із трьох головних блоків спеціальних законодавчих актів: законодавство про іноземні інвестиції, законодавство про прямі інвестиції і законодавство про інвестиції у цінні папери.

Четвертий етап. Прийнятий Закон РК об інвестиціях від 2003 року (8 березня). Цей закон об'єднав норми регулювання відносин, пов'язаних з інвестиціями і постановив загальний правовий режим для іноземних і національних інвестицій, надавши гарантії інвесторам, здійснюючим свою діяльність в РК.

Інвесторів, бажаючих вкласти свої кошти у розвиток бізнес-ініціатив, чекають різні преференції і пільги. Наприклад, для звичайного інвестиційного проекту можна одержати звільнення від обкладення митними платежами податок на додану вартість на імпорті (с 01 січня 2017 року), а також державний натур-

ний грант у вигляді передачі у власність активів, вартість яких не може бути більше 30% від об'єму інвестицій інвестора у фіксовані активи. Податкові пільги: корпоративний податок - 0% на десять років, земельний податок - 0% на десять років, податок на майно - 0% на вісім років. Інвестиційна субсидія до 30% на відшкодування витрат інвестора на будівельно-монтажні роботи і придбання устаткування. Гарантії стабільності законодавства у сферах оподаткування і залучення іноземної робочої сили та ін.

Ринки країни. Казахстан досягнув значного прогресу у ділі економічної модернізації: склалась соціально орієнтована ринкова економіка, сформувався клас державних підприємців, успішно розвивається малий і середній бізнес. Республіка залучає необхідні інвестиції і розвиває несировинні сектори, з метою насичення внутрішнього ринку вітчизняними товарами і послугами, що повинно привести к формуванню цілого ряду конкурентоспроможних виробництв і розвитку ринку праці. Інвесторів більш цікавлять ринки підприємств, це: товари промислового значення, галузеві ринки, сільське господарство, гірничодобувна промисловість, будівництво, транспорт, ринки оптовиків, ринки роздрібних торговців, сфера послуг, банківська сфера, комунальне господарство, зв'язок, державні установи. Аналіз ринку дає змогу визначити його розмір, і якщо, його сфера охоплює усю національну територію, то це ринок Країни. Ринок Республіки Казахстан визначається, як ринок чесної конкуренції. Це внутрішній ринок, але існують ринки експорту і імпорту. Географічне розташування Казахстану у центрі Євразійського континенту визначає його значний транспортний потенціал в галузі транзитних перевезень, що сприяє розвитку торгівлі між країнами. Будівництво залізничного переходу між Казахстаном і Китаєм, відкриття залізничного переходу між Туркменістаном і Іраном створило нові транзитні коридори по маршруту Великого шовкового шляху: від тихоокеанських портів Китаю – Лянь-юнь-чань, Ціньдао, Тяньцзін в Казахстан, Узбекистан, Туркменістан, Іран, Туреччину, до портів Середземномор'я і Персидської затоки. Сьогодні по всьому цьому путі йдуть грузи. Побудована сітка автошляхів, яка дає вихід на Росію, СНГ, а також Китай, Іран, Туреччину, що забезпечує вихід до портів Чо-

рного і Середземного морів та Індійського океану. Морське судноплавство здійснюється на Каспійському морі (порт Актау) з виходом через річкові шляхи Росії на Чорне і Балтійське моря. Національною авіакомпанією «Ейр Казахстан» освоєно більш сорока маршрутів по Казахстану, країнам СНГ і далекого зарубіжжя. У республіці також працюють провідні іноземні компанії такі як: British Airways, Lufthansa, KLM, Transaero, PIA, Turkish Airlines, Iran Air та ін. [44].

Площа Казахстану порівняна з територією Західної Європи, при цьому щільність населення в країні – одна із самих низьких у світі. У стратегічному значенні Казахстан є зв'язуючою ланкою між крупними і швидкозростаючими ринками Китаю і Південної Азії, і ринками Росії і Західної Європи.

Ринок інтернет торгівлі. По результатам 2018 року об'єм ринку онлайн-торгівлі склав 269 млрд тенге, частка електронної торгівлі склала 2,9 % . Кількість активних покупців 2,3 млн людей . Структура ринку електронної комерції в Казахстані складається із 68% торгівлі товарами і 32% послугами. Серед послуг - продаж авіа і залізничних квитків, оплата культурних заходів і комунальних послуг. До 2023 року даний сегмент виросте на 64% порівняно з 2018 роком, а об'єм досягне 134,5 млрд доларів [114].

У Казахстані ринок електронної комерції такий, що розвивається. Так у квітні 2019 року був прийнято закон «Про внесення змін і доповнень у деякі законоположення Республіки Казахстан по питанням розвитку бізнес оточення і регулювання торгової діяльності». У законі оговорюється поняття електронної комерції, яке включає товари і послуги, дано визначення інтернет магазину, електронному майданчику і рекламно-інформаційному майданчику. Законодавчо оговорена можливість фулфілмент-центрів, які надають повний спектр послуг, від приймання товарів виробника до збереження, пакування, доставки і прийняття платежів.

В Алматі, Нур Султані і Актобі створені фулфілмент-центри Казпошти, з якими у 2018 році працювало 57 інтернет- крамниць. У 2018 році відбулася угода по об'єднанню Chottravel (туристичний портал) і сервісу онлайн-покупок авіа і залізничних квитків Aviata. Улітку 2019 року відбулася угода Wildberries (ін-

тернет крамниця модного одягу) з АО «НК Kazakh Snvest». Відповідно з її умовами до кінця року на території Казахстану з'явиться перший центр електронної експертизи Wildberries. Його завдання - надання підтримки місцевим підприємцям у масштабуванні їх бізнесу на ринку інтернет послуг та ін.

Ринок сільського господарства. Практично одна чверть країни Казахстан - степи, половина з них напівпустині і пустині, остання чверть - підгір'я. Близько 80% території країни характеризується як сільськогосподарські землі, що складають 200 млн га. Із них використовуються тільки 40% або 96 млн га.

Процеси переробки і реалізації сільськогосподарської продукції, як на місцевому та і на міжнародному ринках потребують покращення, тому що переробляється усього 2-3% від усієї продукції із-за низької технологічної оснащеності. Але, не дивлячись на це, Казахстан входить у число найбільших виробників і експортерів деяких видів продукції, наприклад зернових. По експорту борошна країна займає провідне місце на світовому ринку.

У Казахстані сьогодні існує три головні форми господарювання: сільськогосподарські підприємства (крупні господарства), фермерські (середні господарства) і приватні підсобні господарства (дрібні господарства).

Крупні господарства обробляють 50% усіх земель, головним чином вони сконцентровані у Північних регіонах. У цих регіонах вирощують зернові і масляничні культури. Останні 5-7 років активно розвивається тваринництво.

Наступні господарства обробляють 30% сільськогосподарських угідь. Це фермерські господарства, вони можуть бути крупні, середні, дрібні і зосереджені у Північних регіонах на зрошувальних землях. Приватні підсобні господарства утримують сім'ї, у господарстві яких наявності корови, вівці, птиці, город до 1га. Не дивлячись на дрібні масштаби, дрібні господарства на сьогодні виробляють 70% усієї тваринницької продукції в країні [78].

Державна програма розвитку агропромислового комплексу РК на 2017-2021 роки передбачає:

- збільшити продуктивність праці у 2,5 рази;
- збільшити експорт переробленої продукції у 2,5 рази;

- збільшити об'єм валової продукції сільського господарства у 2 рази;
- збільшити приток інвестицій в основний капітал в галузі у 3 рази;
- збільшити об'єм залучених кредитних коштів у 9 разів.

Ринок продуктів харчування і непродовольчий ринок. Об'єм роздрібної торгівлі у Казахстані постійно зростає. У структурі роздрібної торгівлі найбільша частка припадає на торгівлю непродовольчих товарів - 70%. Тобто на продовольчі товари припадає - 30%. Об'єм роздрібної торгівлі зростає за рахунок як продовольчих так і непродовольчих товарів, в кожному з них об'єм торгівлі з 2013 року по 2017 рік виріс у 1,6 рази. Об'єм головних товарних груп продовольчих товарів стабільний, істотних змін у структурі споживання не відбувається. У структурі роздрібної торгівлі непродовольчими товарами найбільша частка походить на одяг - 12% від загального об'єму торгівлі непродовольчими товарами. Далі йдуть будівельні матеріали - 8,3%, нові легкові автомобілі - 6,1%, електричні побутові прибори - 5,6% [52].

Будівельний ринок. Будівельний ринок є перспективною галуззю будь-якої країни. Казахстан веде будівництво як у громадянському так і промислово-му сегментах ринку. За останні три роки об'єм вводу в експлуатацію нових квадратних метрів у Республіці Казахстан зріс на 40% і очікується подальше збільшення об'ємів вводу нового житла [52]. По-перше збільшується попит на житло, за рахунок росту чисельності населення країни Казахстану. Кожен рік населення збільшується на 1% . По-друге була прийнята державна програма «Нурли Жер» по субсидуванню забудовників і потенційно нових жильців. Програма розрахована на 15 років. Найбільша концентрація будівельних фірм у столиці Астана і Алмата, також у Карагандинському і Алматинському регіонах.

Господарство Казахстану. По оцінкам вчених Казахстан займає шосте місце у світі по запасам природних ресурсів: перше – по запасам цинку, вольфраму і бариту; друге - по запасам срібла, свинцю, урану і хромітів; третє - по міді і флюоритам; четверте - по молібдену і шосте - по золоту. Ще у XVIII-IX ст. у Казахстані було відкрито 850 родовищ кольорових металів. Було знайдено і освоєно родовища міді, свинцю, цинку, золота, срібла, вуглю, нафти, сілі. Піз-

ніше, вже у XX столітті, були відкриті родовища заліза, азбесту, урану, алюмінію, рідкісних металів. У незалежному Казахстані почали розробляти морські нафтогазові родовища, а також родовища урану Південного Казахстану.

Головні родовища нафти і газу зосереджені на заході країни: в Ембінському басейні і на півостровах Мангишлак і Бузачи. Найбільше родовище – Тенгізське. Нафтопереробка представлена трьома заводами в Атирау, Павлодарі, Чимкенті. Головні родовища вуглю зосереджені в Екібастузському, Карагандінському і Тургайському басейнах. Кольорова металургія - провідна галузь промисловості, вона має потужну сировинну базу і усі стадії технологічного процесу. Існує два об'єднаних району - центральний, мідний, на Балхашському і Жезказганському комбінатах; другий, східний-поліметалічний, Усть-Каменогірський цинковий і Леніногірський поліметалічний комбінати. У Павлодарі є алюмінієвий завод, у Чимкенті свинцевий. Чорна металургія зосереджена у центральному районі країни. Два з повним циклом переробки у Теміртау, використовує залізрудні концентрати Жезказганського і Кустанайського краю і Карагандинського вугілля.

Важке машинобудування розвивається в Алматі, Усть-Каменогірську, Караганді, Атирау, Астані, Павлодарі. Випускається техніка для сільського господарства, автобуси, вантажні автомобілі. Поліетилен і пластмаси випускають в Атирау, синтетичний каучук - у Теміртау, штучні волокна - в Шимкенті і Кустанай.

У сільському господарстві різні ґрунтово-кліматичні умови дозволяють вирощувати майже усі культури помірного поясу. Головна галузь землеробства - зернове господарство. На півночі вирощують соняшник, на півдні - озиму пшеницю і кукурудзу, вздовж Сирдар'ї – рис. Із технічних культур вирощують на півдні - бавовник, цукровий буряк, тютюн, у підгір'ї розводять виноградники і сади. Головна галузь тваринництва - вівчарство, крупна рогата худоба розвинута більш у степу півночі і сходу. Традиційно займаються конярством і розводять верблюдів, виробляють шерсть, м'ясо, каракуль.

Казахстан підтримує торгівельні зв'язки із 124 країнами. Головний експорт - чорні і кольорові метали, мінеральні продукти, рудна сировина і паливо, нафта і нафто продукти, транспортні засоби і устаткування. У структурі імпорту - машини, технології, топливно-енергетичні ресурси, цукор та ін. Головні партнери-Німеччина, Австрія, Китай, Монголія, Туреччина, Південна Корея, Італія, Росія [128].

Кадри і освіта. Держава докладает значні зусилля для укріплення системи освіти. Дякуючи доступності початкової і середньої освіти рівень грамотності у країні складає 99,8%, але рівень розповсюдження висшої освіти залишається відносно низьким (46%). Недостатня професійна і освітня підготовленість робітників є проблемою для ведення бізнесу в країні, відповідно даним Звіту о глобальній конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за 2017-2018 роки У зв'язку з цим уряд працює над підвищенням досяжності і якості освіти. Були створені цільові програми партнерства і сумісні проекти з провідними міжнародними університетами, системи обміну, а також виділені освітні гранти [44].

У теперішній час підготовку кадрів з вищою освітою і післявузівською освітою для галузі легкої промисловості здійснюють вісім вищих учбових закладів у рамках спеціальностей «технологія і конструювання виробів легкої промисловості», «технології і проектування текстильних матеріалів»: Південно Казахстанський державний університет імені Ауезова, Семіпалатенський державний університет імені Шакарима, Рудненський індустріальний інститут, Алматинський технологічний університет, Казахський університет технології і бізнесу, університет «Алмати», університет «Болашак». Підготовка кадрів у сфері легкої промисловості здійснюється у 89 учбових закладах технічної в професійної освіти.

У 2020 році економіка Казахстану зазнала шоку після введення карантинних заходів на фоні пандемії коронавірусу і неминуче сповільнення економічної активності, яке зачепило практично усі галузі. Подальші процеси в економіці

багато у чому будуть залежати від ефективності заходів монетарної і фінансової підтримки, а також від їх здібностей послабити негативні наслідки шоків:

- великі торгові об'єкти, кінозали, театри, виставки, об'єкти громадського харчування, готелі, хостели, туристичні об'єкти звільнені від податків на майно на 2020 р.;
- приватні підприємства звільнені від індивідуального податку до кінця року.;
- для суб'єктів АПК до кінця року відстрочено податок на землю сільськогосподарського призначення;
- для групи соціально значимих продовольчих товарів ПДВ знижено з 12% до 8%;
- припинені податкові перевірки, примусові стягнення заборгованості по податкам, митним і соціальним виплатам;
- заборонено всі нарахування штрафів і пені, призупинено виплати по головному боргу і процентні виплати по усім займам населення, постраждалого від кризи [61].

По прогнозам експертів АКРА (Аналітично Кредитне Рейтингове Агентство) передбачається, що у поточному році країна може зіткнутися із рецесією: темпи приросту реального ВВП складуть біля-2%. У 2021 році агентство очікує відновлення динаміки даного показника з низької бази. У базовому сценарії АКРА робить припущення про відмову країни від масштабних карантинних заходів у 2021-2022 роках, а також прогнозує поновлення внутрішнього попиту у другій половині 2020 року. По оцінкам агентства ціна на нафту марки Urals складе порядку 40-50 доларів за барель у 2021 році і оновиться до 55 доларів за барель у період 2022 по 2024 роки [140].

На інфляційну динаміку будуть впливати два головних фактори у 2020-2024 роках: стиснення споживацького попиту і девальваційний потенціал тенге, пов'язаний з нафтовою кон'юктурою і динамікою курсу Російської валюти.

Розмір фіскального контрциклічного пакету 2020 року перевищує потенційне зниження темпів економічного росту, що дозволяє розраховувати на пом'якшення кризових тенденцій в економіці у поточному році і на стимулювання більш швидкого поновлення у 2021 році [140].

Галузі економіки Казахстану за межею видобувного сектору почнуть поновлюватися з 2021 року. Найбільш швидкий ріст з 2021-2024 роки Акра прогнозує у сільському господарстві і перероблювальній промисловості (на 6,0% і 4,8% кожного року) . Менш динамічне поновлення очікується у сфері торгівлі і послуг представленими малим і середнім бізнесами [61].

Антикризові заходи уряду і НБРК (Національний Банк Республіки Казахстан).

Уряд Казахстану і Національний Банк Республіки Казахстан прийняли комплекс заходів для підтримки економіки країни і населення. Сумарно антикризовий пакет оцінюється у 5,9 трлн тенге (8,2% ВВП прогнозованого на 2020 рік) і включає, як заходи по звільненню від податків МСП (малі і середні підприємства) і найбільш постраждалих галузей так і прямі виплати населенню. На підтримку економіки уряд спрямовує у цілому 8% ВВП, включно кошти республіканського бюджету (3,4 трлн тенге) і поза бюджетних фондів (2,5 трлн тенге).

Президент Казахстану Касим-Жомарт Токаєв першого вересня доручив просубсидувати кредити малого та середнього бізнесу у галузях найбільш постраждалих від пандемії коронавірусу. «Малый и средний бизнес переживает сложные времена, приняв на себя удары пандемии. Для преодоления негативных экономических последствий были предоставлены налоговые послабления более 700 000 предпринимателей, отсрочены платежи, дана возможность рефинансирования кредитов на льготных условиях» [61].

У боротьбу з Covid вступили і банки Казахстану:

- Альфа-Банк Казахстан-надав малому бізнесу беззалогові кредити до 20 млн тенге (50 000 доларів) під 6% річних [71].
- АТВ банк-ставить кредити на паузу: 732 клієнта МСБ отримали

відстрочки на час карантину [71].

- AccessBank-відмінює щомісячну комісію на POS-терміналах [71].
- Банк ВТБ(Казахстан)-готовий надати відстрочку по кредитах, а також реструктурувати займи підприємців і суб'єктів малого і середнього бізнесу і переглянути графіки погашення заборгованості. Крім того він став учасником державної програми пільгового кредитування малого і середнього підприємства. Виділений ліміт на банк склав 9 млрд тенге [71].
- Банк Центр Кредит-вводить відстрочку по виплатах для позичальників і приєднується до програми пільгового кредитування [71].
- Евразийский Банк- підтримує відстрочку позичальникам і відмінює пеню і штрафи. Євразійський банк запустив акцію, яка дозволяє представникам малого і середнього бізнесу отримати безкоштовний доступ до обслуговування у режимі онлайн [71].
- Jysan Bank-надає відстрочки по кредитах власникам МСБ і Індивідуальним підприємцям пільгові кредити під 8% річних [71].
- Инвестиционный Фонд Казахстана-зупиняє нарахування орендної плати для МСБ без нарахування штрафів і пені [71].
- Kapital Bank-звільняє від сплати комісії при використанні POS-терміналами [71].
- МФО КМФ-продовження мікрокредитів, відстрочка по кредитах, відміна пені і штрафів [71].
- Нурбанк-надає відстрочку платежів, відмінює штрафи і пеню, надає пільгові кредити постраждалим від коронавірусу підприємцям [71].
- Ощадбанк Казахстан-надає відстрочку по кредитним платежам і приймає участь у реалізації Програми по пільговому кредитуванню суб'єктів малого і середнього бізнесу під 8% річних [71].
- Tengri Bank-готовий надати відстрочку по кредитах і розглянути новий графік оплати платежів, а також пільгові кредити на суму 180

млрд тенге під 8% річних [71].

«Однако ситуация все еще сложная. В порядке дополнительной помощи МСБ поручаю обеспечить государственное субсидирование процентных ставок до 6% годовых по всем действующим кредитам предпринимателей в последующих секторах экономики. В текущих кризисных условиях поручаю продлить действие данной программы до конца 2021 года, а также расширить ее охват, на эти цели следует предусмотреть дополнительно 200 млрд тенге, доведя общий объем программы до 800 млрд тенге» заявил глава государства» [17].

По статистичним матеріалам Республіки Казахстан проведене комплексне дослідження, пов'язане з оцінкою інвестиційного клімату країни, з урахуванням національних особливостей. На основі досліджень факторів, які впливають на інвестиційний клімат, можна зробити висновок, що це країна з великими можливостями: стабільна державна політика, економічна стабільність, наявність великої кількості сировини, багатогранне сільське господарство, розвинута легка промисловість, достатній рівень освіченості та ін. Всі ці фактори дають можливість зробити вибір по відношенню прийняття рішення на користь інвестиційного клімату Казахстану. Практичне значення даного дослідження - залучення іноземних інвестицій в економіку республіки Казахстан.

РОЗДІЛ 3

ВИБІР ЕКОНОМІЧНИХ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ЯКІ ЗАБЕСПЕЧАТЬ УСПІХ ПРИ СТВОРЕННІ І ВПРОВАДЖЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

3.1. Оцінка конкурентного середовища у галузі у сфері реалізації інвестиційного проекту

Якщо ідентифікувати головних конкурентів, використовуючи галузевий і ринковий підхід, то конкурентами вважаються підприємства, які задовольняють однакові потреби. Передбачуваними конкурентами філії ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС ПЛЮС» є підприємства, які відносяться до галузі з фізико-хімічними і хімічними засобами переробки сировини:

- ТОО «Алмаз Гео» зарекомендував себе надійним постачальником по договорам на порталі електронних закупівель АО «Фонд національного благосостояния «Самрук-Казына» [2].
- ИП Берк Онум-Туркменистан, м. Ашхабад, Марийський велят [9].
- ОсОО «Элегия», - займається виготовленням полімерної продукції більш 20 років. За цей час фірма стала лідером на ринках Киргизстану, м. Бішкек [141].
- Компанія «Брендлента» - виробник клейких стрічок з логотипом і спеціальних клейких стрічок. м. Нур-Султан, м. Кокшетау [12].
- ТОО «PLATUS.KZ» РК, м. Алмати. Підрозділ Магістауський регіон, м. Актау, м. Актобе, м. Караганда, м. Шикмент, м. Атирау [99].
- Компанія «DOVON» - займається виробництвом і продажем поліетиленових і ПВХ плівок. Р. Узбекистан, м. Ташкент, заснована у 1994 році [31].

- Компанія «Great Kokand» з 2010 року виробляє пакувальну продукцію на власному заводі у м. Коканд, Р. Узбекистан, Ферганська область [22].
- Компанія «INTELL PACK»-виробляє продукцію з 2010 року. Географія поставок : м. Астана, м. Караганда, м.Шикмент, м. Кизылорда, м.Талдикорган, Усть-Каменогірськ, м. Семей, м. Павлодар, м.Кокшетау, м. Петропавлівськ, м. Костанай, м. Уральськ, м. Актобе, м.Актау, м. Атирау,м. Жесказган, м. Тарау а також Республіки Узбекистан і Киргизстан [52].
- ТОО «Alpack Tech», ТМ «LOGOTAPE KZ» працює на казахстанському ринку пакувальних матеріалів із 2002 року, м. Алмата. Більш 500 підприємств і торгівельних фірм є клієнтами ТОО. Серед них : ТОО «СП Кока-Кола», АО «Казпошта», АЛВЗ «Кристал», АО «АБДІ», все-світньо відомі бренди : «Altel», «Siemens», «Bayer CS», «Liqui Moly» та ін. [3].
- Азія Пласт Сервіс. Компанія діє з 1999 р., має 500 клієнтів. м.Алмати [1].
- ТОО «Kaz Tiger Tape»-створено у 2010 р.-є одним із значних виробників пакувальних матеріалів. Клієнтами компанії є : ТОО «Масло-Дел», ТОО Premium Logistic Asia», АО «Евразіан Фудс Корпорейшн», АО «Galanz Bottlers», ТОО «Геом», ТОО «Молпродукт» та інш. м. Алмата, Казахстан [59].

Після визначення конкурентів, вивчаються їх характеристики, сильні і слабкі сторони, якій об'єм вони займають на ринку та які у них стратегії. Група вищезначених конкурентів відноситься до сильної групи. Вони займають великі об'єми ринку у своїй сфері, до того ж вони вже більш 10 років на ринку. Тобто компанії здатні самі приймати самостійні акції, зберігаючи довгострокові позиції, незалежно від дії конкурента [67].

Хендерсон вважає, що багато що залежить від конкурентного балансу у даній галузі.

Якщо конкуренти нічим не відрізняються один від одного і отримують прибуток від одних і тих операцій, то їх конкурентний баланс не стабільний. Баланс порушується при зниженні фірмою цін, або вирішальним є деякий єдиний фактор конкуренції. Тобто чим більше факторів, які можуть забезпечити перевагу (сервіс, якість та ін.) тим більш конкурентів може бути у сегменті [67].

Володіння інформацією дає змогу прийняти вірне рішення по відношенню до стратегії конкурентної боротьби. Але, не можна послідовно, орієнтовану на покупця стратегію ставити у залежність від поведінки конкурентів.

Підприємство, яке орієнтоване на відношеннях із покупцем буде мати більш стабільне положення на казахстанському ринку. У соціально-культурному середовищі Казахстану більшу цінність мають особисті відносини і повага між партнерами. Очевидно, що менеджмент компанії, орієнтований на споживача, здатен ідентифікувати нові можливості ринку і формувати довгострокову стратегію. Наглядаючи за змінами потреб покупців добувається інформація для прийняття рішень про взаємодію з означеними групами споживачів і про ієрархію задоволення потреб [69].

У Казахстані створено шість спеціальних економічних зон:

- «Морпорт Актау» по транспортно-логістичним услугам.
- «Астана-Нове місто» по будівництву і виробництву будівельних матеріалів.
- Парк інформаційних технологій коло міста Алмата.
- «Онтустик» у Південно-Казахстанської області по розвитку текстильної промисловості.
- Національний індустріальний нафтохімічний технопарк в Атирауської області.
- СЭЗ «Бурубан» по розвитку туристичного кластеру біля 200 км від Астани.

До об'єму ринку також додаються електронні торгівельні майданчики у кількості 20 одиниць, де купують одяг, косметику, продукти харчування, будівельні матеріали і прибори, книги, побутову техніку та ін. Великі майданчики націлені на освоєння зовнішніх ринків, зокрема «chocofamili» працює з Узбекистаном і Росією, з сервісами «iDoctor» і HR-bot. У списку країни СНД, ОАЕ, Туреччина, Монголія, Китай, Балтія.

Forbes Kazakhstan – є найбільшим торгівельним інтернет майданчиком.

З огляду на зроблений аналіз ринків та кількість фірм конкурентів, їх слабкі і сильні сторони, які впливають на поділ у стратегічних групах, компанія вирішує на початку прийняти стратегію спостерігача. До того ж було вирішено зайняти велику, але мало охоплену Північну частину ринку, по причині суворого клімату і великих територій. Але позитивна сторона у тому, що працівники будуть найматися із місцевого населення і у наявності є великий об'єм деревообробних підприємств, мебельних підприємств, сільськогосподарської і шкіряної продукції. Великі сільськогосподарські підприємства, середні фермерські господарства, дрібні ОПГ (особисті підприємницькі господарства). Усього 15% території. Чотири господарства представлені великими підприємствами і обробляють 50% усіх земель сільгосп призначення і в основному розташовані у Північних районах. Середні фермерські селянські господарства обробляють 30% сільськогосподарських угідь їх земельні наділи до 5000 га. Активно розвивається тваринництво, воно є важним виробником сільгосп продукції, в особливості продукції тваринництва. Розвинуто шкіряне і хутрове підприємство [78].

Треба завжди пам'ятати, що десь існує попит, причому практично не задоволений. Це змушує приділити увагу не конкуренції, а новації цінностей. Тоді компанія може сподіватися вийти на шлях нових відкриттів, якщо постійно перетинатиме ustaleni межі конкуренції й по-новому організовуватиме складники різних ринків, щоб зробити з них новий ринковий простір, де буде створено новий рівень попиту [131, с.243].

Центральна Азія залишається непомітним фронтірним регіоном з потенціалом залучення інвестицій до 170 млрд долл. І хоча країни Центральної Азії є потенційно привабливі до залучення інвесторів, їх ринки поки залишаються непомічені і ненасичені.

Ці країни мають багато чого загального: декілька століть загальна історія, культура, загальна російська мова.

Структури п'яти економік дуже схожі, у них однакові природні ресурси, дешева робоча сила і агропромисловий потенціал.

У Центральної Азії відбуваються великомасштабні позитивні зміни, які відкривають регіон для потенційних інвесторів. Темпи економічного росту у регіоні по оцінкам Всесвітнього банку складають у 2018-2020 роках 2,8-3,7% у Казахстані, 6,3% у Туркменістані, 5,0-5,5% Узбекистані, 4,2-5,0% у Киргизії, 6,0-6,1% у Таджикистані. Центральна Азія має налагоджені транспортні зв'язки з іншими країнами і дуже цікава для інвесторів, а розвиток транспортної інфраструктури сприяє торгівлі і відкриттю нових ринків.

До того ж швидка економічна експансія Китаю, Росії і інших суміжних країн створюють великі можливості для перетворення Центральної Азії у торговельний і комерційний хаб. Тобто цей регіон уявляє великі можливості для довгострокового розвитку інвестицій [44].

У «Стратегії Блакитного Океану» В.Чан Ким і Рене Моборн писали: «Для нас, хто навчає бізнесу, світ, якому ми прагнули допомогти, визначався конкуренцією та поділом ринків, де виграш одного означає програш іншого. Так, конкуренція існує, існує багато сценаріїв «виграш-програш», та не вони захопили нашу уяву, і нам зовсім не здавалось, що світу потрібно їх більше. Ми були захоплені та натхненні організаціями та особами, які пішли далі, по той бік конкуренції, щоб створити нові межі можливостей, зростання робочих місць, туди, де успіх полягав не в тому, аби поділити наявний пиріг, а в тому, щоб створити більший економічний пиріг для всіх-то що ми називаємо блакитними океанами, де виграш одного не має відбуватися за рахунок програшу іншого» [131, с.243].

3.2. Обґрунтування стратегії та розрахунок економічного ефекту інвестиційного проекту

Проект це комплекс взаємозалежних заходів призначених для досягнення поставлених цілей. Для цього розробляються стратегії, які визначають головні напрямки: розробка відповідного плану по створенню проекту, та організація дій по впровадженню проекту в життя.

Стимулом розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства є розширення збуту продукції, яка виготовляється, тому після визначення меж зовнішньоекономічної діяльності підприємства, було прийняте рішення по створенню філії, діючого підприємства за кордоном.

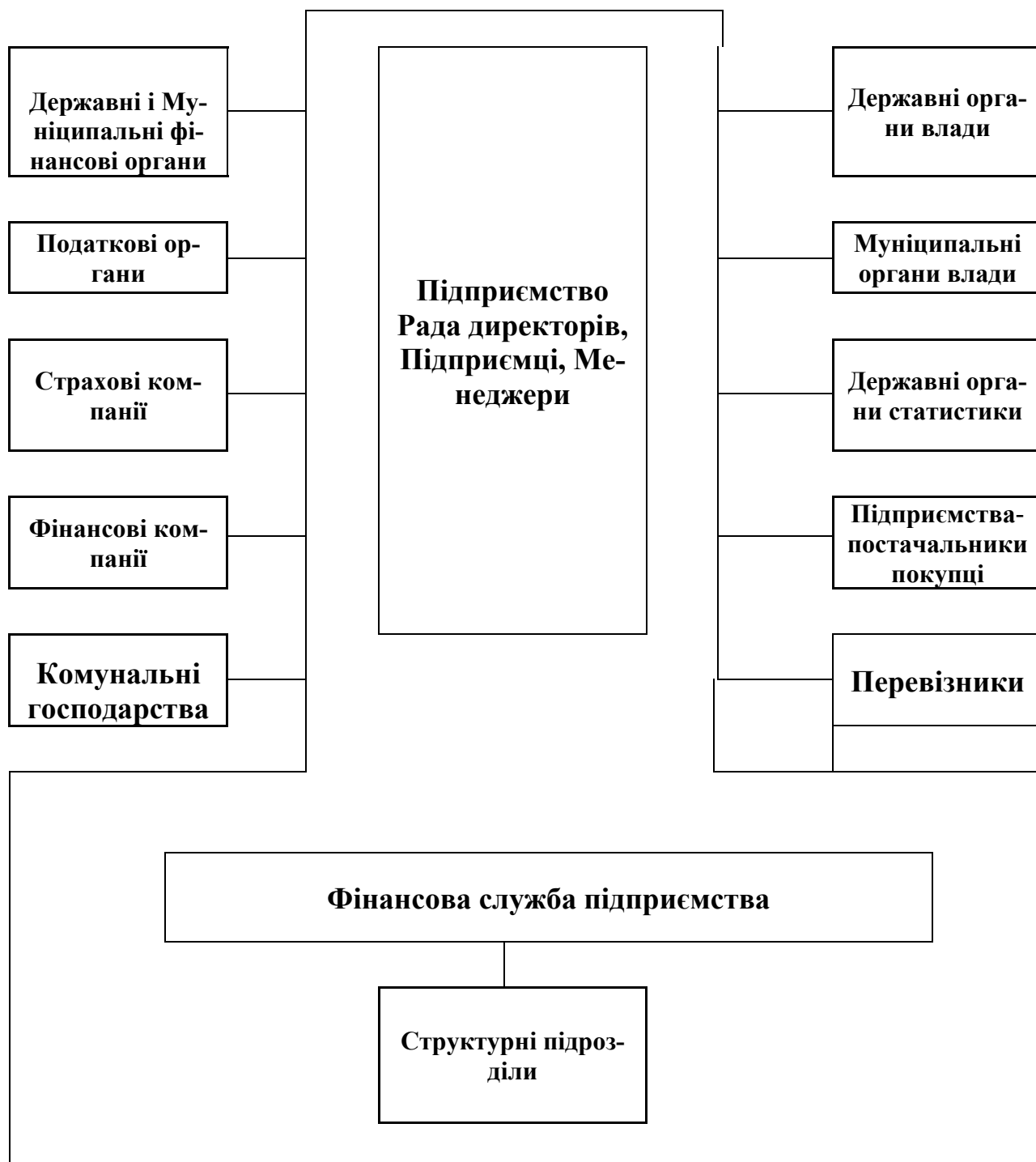

Рис. 3.1. Учасники проекту*

*Складено за власним дослідженням

Створення філії здійснюється шляхом вибору спеціальної економічної зони. Для цього були вивчені фактори передбаченого ринку та конкурентне середовище і цінова політика, розроблено техніко-економічне обґрунтування.

На підприємстві створюється група фахівців для розробки інвестиційного міжнародного проекту. У склад групи входять: директор, юрист підприємства, економіст, інженер, представник країни Казахстан (правник), представник Зерендинського округу.

- Проводяться переговори з державними і місцевими органами влади і подається заявка на одержання санкцій на роботи і доставку обладнання.
- Планується підписання договорів на оренду офісного та виробничого приміщень, договорів про співпрацю з банками, покупцями, транспортними компаніями, постачальниками сировини і комунальним господарством, аутсорсінговою компанією.
- Планується створення групи із фахівців головного підприємства: технік –наладчик 2 особи, технік-технолог 2 особи, економіст 1 особа, бухгалтер 1 особа, для фінансового контролю по здійсненню впровадження проекту.
- Проводиться наймання робітників, ІТР і службовців із місцевого населення в кількості 60 осіб.
- Доставляється і встановлюється обладнання. Розпочинається навчання робітників на технічному обладнанні.
- Проводиться робота з рекламними агентствами, для подачі реклами у суміжні регіони і ЄАЕС.

Перемовини, укладання угод, та інша документація оформлюються на двох мовах: казахської і російської .

Джерела фінансування: головним джерелом фінансування проекту є підприємство ТОВ «ГРАНД-ФЛЕКС», господарська діяльність якого пов'язана з його фінансовою діяльністю. Підприємство самостійно фінансує усі напрямки своїх витрат, відповідно виробничим планам, розпоряджається наявними фінансовими ресурсами, укладаючи їх у виробництво продукції з метою отримання прибутку.

Тимчасово вільні кошти підприємство може відокремити із загального

грошового обігу і використати як інвестиції [20, с 321-323].

Із набранням чинності [Законом України "Про валюту і валютні операції"](#) в лютому 2019 року та пов'язаною з цим валютною лібералізацією було скасовано індивідуальні ліцензії на здійснення інвестицій за кордон. Законом задекларовано свободу здійснення валютних операцій і принцип "дозволено все, що не заборонено". Проте Національний банк України встановив деякі обмеження під час здійснення інвестицій за кордон. Для юридичних – 2 млн. євро на рік стосується всіх комерційних операцій, крім:

- переказів коштів на рахунки власних філій, представництв та інших відокремлених підрозділів без створення юридичної особи, відкритих за кордоном (крім територій, віднесених до переліку офшорних зон або тих, що перебувають у списку FATF, тощо) [146];
- переказу інвестором за межі України коштів іншим інвесторам на підставі договорів про розподіл продукції [146].

Направлення інвестування грошових потоків можуть бути різними, у даному випадку це фінансування проекту по відкриттю філії українського підприємства у країні Казахстан. Фінансові ресурси підприємства, скеровані на його розвиток і формуються за рахунок: амортизаційних відрахувань, прибутку, отриманого від усіх видів господарської і фінансової діяльності, додаткових пасивних внесків учасників товариств, інших законних джерел (добровільних безоплатних внесків підприємств, організацій, фізичних осіб).

Пряме інвестування дозволяє залучення в діяльність на зарубіжні ринки, створює можливість розміщення капіталу за кордоном для створення своїх виробничих підприємств. Це дає деякі вигоди:

- Підприємство може заощадити гроші за рахунок більш дешевої робочої сили, більш дешевої сировини і транспортного обслуговування, за рахунок пільг, які надає іноземний уряд інвесторам та ін.
- Створюючи робочі місця, підприємство забезпечує собі більш сприятливий образ у країні партнері.

- У підприємства установлюються більш глибокі відносини з державними органами, клієнтами, постачальниками і дистриб'ютерами країни, що дає можливість краще пристосувати свої товари до місцевого середовища.

Підприємство зберігає повний контроль над своїми капіталовкладеннями.

[70, с. 585], [38, с.193-203]

Інвестиції відображаються в балансі підприємства, як основний капітал.

Інвестиції на здійснення проекту - це витрати на підготовку до виробництва, які в майбутньому перетворюються на капітал [21].

Вони діляться на :

- витрати на керівництво здійснення проекту: оклади і заробітна плата управлінського персоналу, орендна плата за приміщення, транспорт, витрати на проїзд, засоби зв'язку, податки і мито в період здійснення проекту;

- витрати, пов'язані із здійсненням контролю і координації будівництва: монтажем, випробуванням, пробними пусками, пуском і здачею підприємства в експлуатацію, оклади, заробітна плата робочих-будівельників і монтажників;

- витрати на іноземних експертів: оренда житлових приміщень і адміністративних будівель, сировина і допоміжні матеріали, предмети забезпечення і засоби для випробувань і пуска підприємства, процентні ставки у ході будівництва (на строкові займи і поточні рахунки в банку) та ін.

- витрати на створення адміністративного апарату: наймання і підготовка робочих, ІТР і службовців, оклад і заробітна плата адміністративного персоналу (включаючи робітників по найму кадрів);

- витрати на рекламу пов'язану з наймами: оклади і заробітна плата навчаючого персоналу і гонорари навчаючим експертам по підготовці кадрів у своєї країні, або за кордоном включаючи проїзні і добові, учбові матеріали, оклади і заробітна плата прийнятих на роботу робочих, ІТР і службовців з часу найму і до початку випуску продукції, оренда і експлуатація адміністративних приміщень, учбових засобів, транспорту, жилих приміщень та інше

- витрати пов'язані із забезпеченням постачання: оклади, і заробітна плата

співробітників по закупівлі сировини, проїзні, зв'язок та інші.

- витрати пов'язані, з налагодженням зв'язків із місцевою владою : витрати на одержування санкцій на роботи та інше.

- попередні витрати і витрати пов'язані, з емісією цінних паперів: реєстраційний збір, типографічні і побічні витрати, випуск проспектів, витрати на офіційні заяви, оплата брокерських послуг, гонорари за юридичні послуги, інші витрати [62,с.289-295], [138,с 666-771].

Таблиця 3.1

Загальні витрати на здійснення інвестиційного проекту*

№	Найменування	Сума, \$
1	Інвестиційний внесок	5 000 000,00
2	Передінвестиційні дослідження	10000,0
3	Керівництво здійсненням проекту	48000,0
4	Розробка докладних планів, кошторису, бюджетів.	2500,0
5	Оренда і освоювання промислових і громадянських будівель.	40000,0
6	Оренда технічного обладнання	5000,0
7	Придбання, установка технічного обладнання	162000,0
8	Закупівля МБП	6000,0
9	Забезпечення сировиною і іншими матеріальними ресурсами .	2 500 000,0
10	Наймання робітників (заробітна плата)	300000,0
11	Комунальні послуг	25000,0
12	Транспортні витрати (покупка автотранспорту, паливо, логістичні витрати)	150000,0
13	Підготовка ринку збуту (реклама).	1500,0
14	Представницькі витрати.	15000,0
15	Податкові витрати	96000,0
16	Непередбачувані витрати.	139000,0
17	Витрати на здійснення проекту (перший рік)	3 500 000,0

* Складено автором за даними власного розрахунку

Таким чином, інвестування можна розглядати як купівлю очікуваного в

Продовження табл. 3.2

		11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
5	Створення групи із фахівців головного підприємства: технік налагодчик-4чол.,технік-технолог-2чол., бухгалтер-1чол.,економіст-1чол.												
6	Наймання робітників, ІТР і службовців.												
7	Підготовка приміщень і установка обладнання.												
8	Забезпечення сировиною і іншими матеріалами.												
9	Навчання персоналу.												
10	Підготовка ринку збуту(роздрібна торгівля)												
11	Пуск підприємства												

*Складено за даними власного розрахунку

Явною ефективністю інвестиційного проекту є позитивність потоку реальних грошей в кожному контролюємому інтервалі часу. Прибутковість проекту характеризується з двох точок зору: з одного боку прибутковість має місце при виконанні проекту, як дохід учасників; з другого- це прибуток об'єкту після завершення проекту.

Показниками прибутку можуть бути:

- співвідношення валового прибутку і собівартості ;
- чистого прибутку і собівартості;
- чистого прибутку і вкладених капіталів.
- Документація, яка обґрунтовує ефективність проекту:
- балансова відомість;
- таблиці руху коштів;
- звіт о фінансових результатах;
- загальні капітальні вкладення;
- потреба в оборотних коштах;
- калькуляція виробничих витрат;
- джерела і обсяги фінансування;

Одним з найбільш простих методів оцінки ефективності вкладень є розрахунок терміну окупності [20, с.281-293]. Термін окупності даного проекту розраховано на 4 роки.(Таблиця 3.3)

Показники	роки			
	1	2	3	4
Виручка*	3 800 000,00	7 000 000,00	8 900 000,00	8 900 000,00
Витрати*	-3 500 000,00	-4 000 000,00	-5 000 000,00	-5 000 000,00
Операційний прибуток	281 500,00	2 981 500,00	3 881 500,00	3 881 500,00
Податок на прибуток	42 225,00	447 225,00	582 225,00	582 225,00
Чистий прибуток	239 275,00	2 534 275,00	3 299 275,00	3 299 275,00
Амортизація*	18 500,00	18 500,00	18 500,00	18 500,00
Остаточна вартість обладнання				75 000,00
Вивільненні оборотні кошти				500 000,00
Чистий грошовий потік*	257 775,00	2 552 775,00	3 317 775,00	3 892 775,00

		1	2	3	4
NCF	-5 000 000,00	257 775,00	2 552 775,00	3 317 775,00	3 892 775,00
DCF*	-5 000 000,00	234 340,91	2 109 731,40	2 494 567,67	2 666 284,25
ADCF	-5 000 000,00	-4 765 659,09	-2 655 927,69	-161 360,02	2 504 924,23

NPV	2 504 924,23	\$
DPB*	3,06	года
IRR*	0,26	

**Складено за даними власного розрахунку*

-Виручка* - грошові кошти від реалізації продукції що надійшли на розрахунковий рахунок підприємства.

Ціноутворення товару складається з прайсової ціни, тендерної ціни, індивідуальних знижок.

-Витрати*- сума витрат, понесених у процесі діяльності Розділ 3, пункт 3.2, таблиця 3.1

- Амортизація*(прямолінійний метод)

(3.1),

$$A_p = \frac{(C_p - C_{\text{лік}})}{T_n},$$

Де A_p - амортизація;

C_p - початкова вартість основних фондів;

$C_{\text{лік}}$ - ліквідаційна вартість засобів виробництва;

T_n -строк експлуатації основних фондів у роках;

- NCF* (чистий грошовий потік)

NCF1=чистий прибуток 1-й рік +амортизація 1-й рік

NCF2=чистий прибуток 2-й рік +амортизація 2-й рік

NCF3=чистий прибуток 3-й рік +амортизація 3-й рік

NCF4=чистий прибуток 4-й рік +амортизація 4-й рік + остаточна вартість обладнання + вивільненні оборотні кошти

- DCF* (дисконтований грошовий потік)

(3.2),

$$DCF_i = \frac{NCF_i}{(1+r)^n},$$

Де DCF- дисконтований грошовий потік;

NCF-чистий грошовий потік;

r —ставка дисконтування (Вартість власного капіталу-10%. Рішенням співзасновників, були виділені кошти на розширення підприємства, з розрахунком отримання прибутку 10% після початку окупності проекту);

n - кількість років інвестиційного проекту.

i - рік дисконтування.

-DPB*(дисконтований період окупності)

(3.3),

$$DPB = \sum_{i=1}^n \frac{NCF_i}{(1+r)^i} \geq I_o$$

Де DPB - дисконтований період окупності

I_o - початкові інвестиції у проект;

NCF (Net Cash Flow) - Чистий грошовий потік;

r - ставка дисконтування

n - період аналізуемого проекту

i - шаг розрахунку (рік)

- IRR* (внутрішня норма прибутковості)-розраховано за допомогою Excel, функції розрахунку ВНД(IRR).

Ефективність проекту оцінюється в припущенні, що проект реалізується тільки за рахунок власних коштів, отримання і погашення позик не враховуються ні в грошовому потоці, ні в розрахунку оборотного капіталу.

Чиста приведена вартість (NPV)-має позитивну величину, а значить розглянутий проект ефективний. Грошові потоки за проектом покривають суму вкладених інвестицій і перебивають її на 2 504 924,23

Окупність проекту 3 роки і 21 день. Проект окупається у термін закладений у даному проекті.

Внутрішня норма прибутковості (IRR) більше вартості власного капіталу, є резерв фінансової міцності. Це значить, що інвестор зможе відшкодувати свою первісну інвестицію.

3.3 Інноваційні шляхи підвищення ефективності міжнародного інвестиційного проекту

Відносно показників роботи головного підприємства можна визначити: у цілому рівень динаміки головних показників фінансово-господарської діяльності підприємства оцінюється позитивно, це означає що внутрішні і зовнішні стратегії підприємства побудовані ефективно. Але проект нового підприємства буде розвиватися в інших умовах, в іншій час і в іншому середовищі. Виникає необхідність нової розробки і реалізації заходів створення прибуткового добре оснащеного підприємства.

Оскільки впровадження буде здійснюватися з нульового циклу, обладнання планується встановлювати з урахуванням останніх технологічних нововведень. Паралельно буде проводитися навчання найнятих робітників.

Намічена повна цифровізація робочого процесу, його центром буде операційний відділ, який буде приймати заявки і регулювати виконання роботи по виготовленню продукції і доставки до кінцевого пункту, розраховувати і приймати оплату та проводити фінансові операції. Наявність у цеху інтерактивних карт надасть інформацію у кінці дня, що було зроблено не тільки у цеху, а на підприємстві у цілому. Тоді кожен робітник буде почувати себе причетним до успіху підприємства, бо від цього залежить і його добробут.

При впровадженні цифровізації і для подальшого обслуговування, буде використана послуга аутсорсингу .

Будь яка цифровізація починається з відкриття і збирання даних. Щоб система працювала чітко, необхідно зібрати більше інформації. Підприємницька цифровізація займається скороченням монотонності фізичної праці для людини, організовує і контролює трудові і виробничі процеси і забезпечує безпеку співпрацівників підприємства. Вона слідкує навіть за дотриманням робітником техніки безпеки і попереджає його.

Технології дозволяють повністю перебудувати сучасне підприємство, вирішуючи цілий спектр важливих завдань:

- Прискорення обробки інформації.
- Покращання клієнтського досвіду.
- Підвищення гнучкості бізнес процесів.

З приходом глобальної інформації управління стане:

- Відкритим. Усі дані і переписка будуть зберігатися у відкритому доступі. Це дисциплінує управлінців і дозволяє підвищити ефективність повідомлень.
- Ефективним. Для прийняття рішень використовується аналіз даних з багатьох ресурсів.
- Новаторським. Нові технології завжди стимулюють нові методи роботи. Наприклад : проведення особистих консультацій з робітниками, клієнтами, постачальниками і транспортниками по скайпу.

Цифрова трансформація поступово приходить у всі сфери життя людини .

На сучасному етапі вона потрібна як ніколи, COVID-19 дасть поштовх для скорішого впровадження системи у життя, у науку, економіку, медицину, бізнес, у сферу фінансів, інформаційні системи та ін. важливо, що при розробці стратегії інноваційної модернізації базовою засадою і кінцевою метою її є зростання виробництва і якісне підвищення рівня життя населення.

Але не тільки COVID-19 становить ризик у діяльності підприємця.

На шляху впровадження проекту можливі ризики: інвестиційні, комерційні, підприємницькі, політичні, катастрофічні, технічні, інфляційні та багато ін. Не може бути однакових ситуацій і тоді можливі три рішення :

- Відступити.
- Зупинитися.
- Перешикувавшись, продовжити рух.

Усе буде залежати, від команди яку збере керівник: слухняну і зручну, або грамотну, яка вміє відстоювати свої погляди. Потрібно вміти керувати ризиками, оцінив їх і прорахував.

При настанні ризиків можливі деякі незначні зміни в термінах окупності проекту. Він збільшиться відносно запланованого на 3-4 місяці .

Визначаємо кількісний аналіз ризику інвестиційного проекту «ГРАНД-ФЛЕКС ПЛЮС», шляхом алгоритму аналізу чутливості (3.4).

(3.4),

$$ENPV = \frac{(NPV - NPV_n)}{(NPV + NPV_n)/2} \bigg/ \frac{(F - F_n)}{(F + F_n)/2}$$

Де ENPV- коефіцієнт еластичності;

NPV- чиста приведена вартість до зміни;

NPV_n- чиста приведена вартість після зміни;

F-первинне значення фактору;

F_n- кінцеве значення фактору.

Приклад:

- при зміні інвестиційного фонду на- 10% коефіцієнт еластичності

ENPV1= -1,72.

Висновок: при коефіцієнті еластичності менше 1-менш небезпечний фактор.

- при збільшенні податку на прибуток на 10% коефіцієнт еластичності

ENPV2= -0,79

Висновок :при коефіцієнті еластичності менше 1-менш небезпечний фактор.

- При зменшенні виручки за продукцію на 10% коефіцієнт еластичності ENPV3= 11,47

Висновок : при коефіцієнті еластичності більше 1-небезпечний фактор.

-при збільшенні витрат на 10% коефіцієнт еластичності $ENPV_4 = -6,41$.

Висновок : при коефіцієнті еластичності менше 1-менш небезпечний фактор.

Загальний висновок: Самий небезпечний фактор ризику при зменшенні виручки за продукцію.

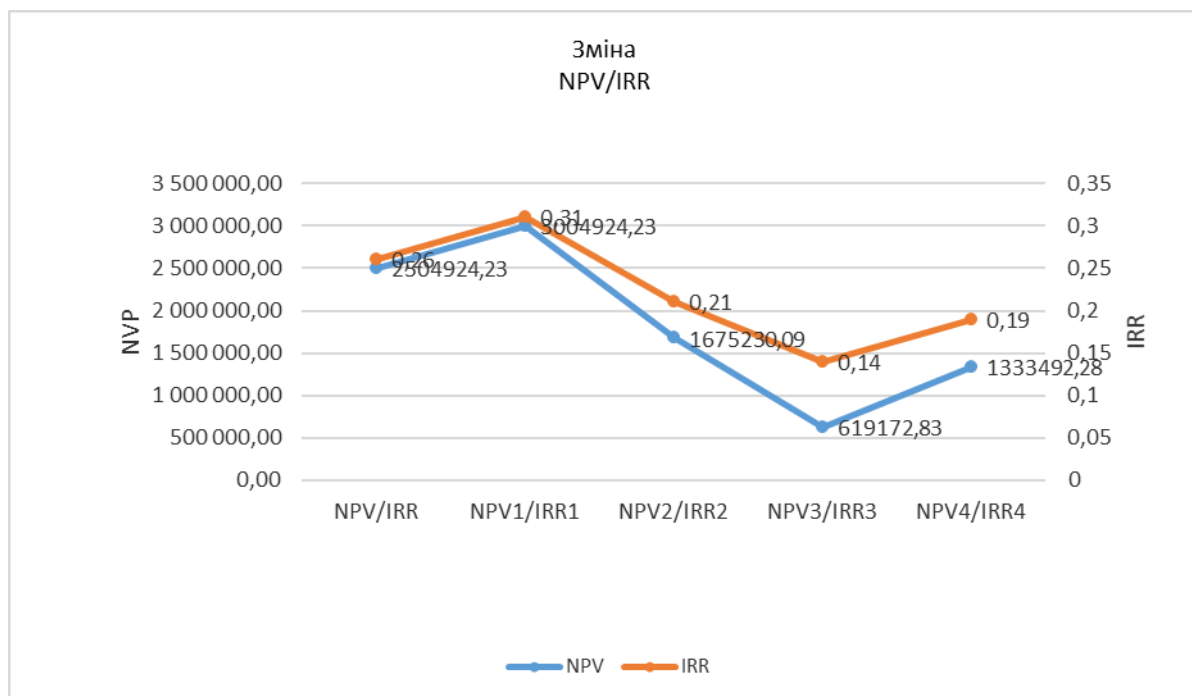

Рис. 3.2. Графік зміни NPV і IRR при настанні ризиків*

* Складено автором за даними власного розрахунку

NPV/IRR- проект без змін

NPV1/IRR1- при зміні інвестиційного фонду на-10%

NPV2/IRR2- при збільшенні податку на прибуток на 10%

NPV3/IRR3- при зменшенні виручки за продукцію на 10%

NPV4/IRR4- при збільшенні витрат на 10%

При настанні ризиків підприємство буде застосовувати наступальну тактику.

Перш за все активізується маркетинг.

- Розробляється програма по стимулюванню збуту.

- Проводиться стимулювання споживачів: продаж по пільговим цінам, премії, конкурси та інше
- Стимулюється сфера продажу: заліки за закупку, заліки дилерам за включення товару в номенклатуру, проведення спільної реклами, премії толкачам (менеджер зі збуту) та інше.
- Стимулюється власний торговий персонал підприємства.

Рішення завдань стимулювання збуту досягається за допомогою різних засобів : зразки, купони, упаковки по пільговій ціні, премії та інше.

- Створюються експозиції і демонстрації товару в місцях продажу.
- Впроваджується стимулювання оптових покупців: наприклад-залік за закупку тобто знижка ціни з кожного ящика, палети товару.
- Проводяться професійні зустрічі і спеціалізовані виставки, конкурси, лотереї.

Для цього створюється маркетингова програма, яка визначає де і коли будуть проведені вказані заходи, визначаються учасники, як і що буде рекламуватись і які кошти будуть виділені.

Наряду із стимулюванням проводиться пропаганда товару для привертання уваги до нього, встановлюється зв'язок із пресою, проводиться лобізм (робота з законодавцями і урядовцями). Проводиться модернізація технологій–технічних, механічних і інтелектуальних, також удосконалюється стратегія управління міжнародної конкурентоспроможністю підприємства.

Більшістю із цих питань займається менеджер підприємства, він добувач клієнтів і замовлень. Тому на підприємстві менеджера навчаються протягом трьох місяців здатності спілкування з покупцями. Він вивчає заходи і методи збуту, наприклад: як виявити необхідність допомогти клієнту і вміти запропонувати допомогу [70, с.492-500], [99, с.22-37], [99, с.114-120].

У процесі виробництва товару може виникнути ризик непостачання сировини. Щоб цього не сталося, підприємство укладає договір із декількома постачальниками з різних регіонів. Та на підприємстві завжди повинен бути запас сировини і готової продукції.

Крім того діяльність підприємства побудована таким чином, що в короткий проміжок часу проходить перепрофілювання робіт, тобто більш виробляється тієї продукції, на яку більший попит [136, с.20-25], [70, с.492-500].

Посилаючись на І.Ю. Івченко « Підприємство можна охарактеризувати, як особливий новаторський стиль господарювання, в основі якого лежить постійний пошук нових можливостей, орієнтація на інновацію, уміння залучати і використовувати для розв'язання важливих завдань ресурси з різноманітних джерел» [41, с.16]. Важко з цим не погодитися, адже кожен наступний день, навіть при наявності плану, не схожий на попередній.

У процесі продажу товару можуть виникнути коливання ціни на продукцію. Щоб нівелювати утрату прибутку, можливо використати страхування ціни товару від небажаного падіння для виробника і небажаного підвищення для споживача . Тобто провести хеджування . Інструментом хеджування є ф'ючерські операції-це угоди які супроводжуються підписанням договорів про реалізацію товару у майбутньому [20, с.301].

ВИСНОВОК

Стратегія побудови підприємства, яке не зовсім вписується у стандартні рамки бізнес-проекту, тому, що скероване не стільки на конкуренцію, із вже існуючим бізнесом, скільки на можливість і цікавість освоєння нового, у більшості своєї недоторканого середовища, є стратегією подолання сумнівів, відкриття меж руху, який веде до успіху, де попит перевищує пропозицію.

Але не можна приймати складні рішення на осліп. Тому досліджувалися: економічне, політичне і інвестиційне становище країни реципієнту, її культура, закони, освіта, преференції для інвесторів, податки, та ін.

Мало дослідити оточуюче середовище, треба вміти використати результати досліджень. Наприклад-історичний досвід дає зрозуміти с перших кроків, що заробляєш укладаючи. Одна з функцій методології-забезпечення всебічності отримання інформації, що до процесу чи явища, що вивчається. І головним явищем у роботі є проект. Звичайний проект, звичайна мета-вдихнути у нього життя, але незвичайні умови: інша культура відносин, інші території, інші закони, інновації.

Для вирішення головної проблеми даної роботи-визначення можливостей розробки і впровадження міжнародного інвестиційного проекту, проводилися теоретичні і практичні дослідження, пов'язані з факторами, які впливають на цю проблему. До цих факторів відносяться соціально-економічне середовище та інвестиційний клімат Республіки Казахстан.

Дослідження проводилися головним чином у теоретичному форматі за допомогою наукових праць казахстанських науковців: Т. Мамедова, А.А. Миграняна, Д.С. Кенжебековой, Р.А. Джумановой, К.М. Еримбетовой, А.А.Нукушевой, В. Додонова. Використовувалися електронні ресурси наукових електронних бібліотек, Всесвітнього банку і дані інформаційних агентств Казахстану. Дослідження показали, що соціально-економічний розвиток країни базується на відкритій економіці, підтримці політичної стабільності та кількості і якості інвестицій. Тому інвестиціям приділяється особлива увага уряду і

створюються для іноземних інвесторів пільгові умови і правовий захист. На законодавчому рівні вони звільняються від митних сплат і податків, отримують державний натурний грант і інвестиційні субсидії.

Внаслідок досліджень визначені лідери по залученню інвестицій у країну-це ЄС, Туреччина, Росія, США, Сінгапур, Китай. Визначено об'єм інвестицій і їх структура. У підсумку на початок 2020 року було залучено інвестицій з 26 країн на 330 млрд. доларів.

У результаті визначення напрямків інвестицій визначилися і головні сегменти ринку: товари промислового значення, сільськогосподарські товари, гірничодобувна промисловість, будівництво, транспорт, роздрібні товари, сфера послуг, банківська сфера, комунальне господарство, інтернет торгівля, продукти харчування та ін.

При вивченні ринків визначені головні конкуренти і їх стратегії, які скеровані на максимізацію короткотермінових доходів. На відміну від цього для проекту було обрано менеджмент японських компаній, коли на початковому етапі головні не показники прибутку, а розширення частки ринку.

Треба зазначити, що моніторинг стратегій потрібно проводити на постійній основі, не виключено, що ситуація, яка була на момент досліджень, може змінитися.

Відповідно були визначені постачальники сировини і устаткування, партнери перевізники, аутсорсингова компанія по обслуговуванню цифрового і електронного обладнання, банки, комунальні господарства, урядові організації, з якими у процесі роботи будуть укладатися договори.

За даними дослідження країна Казахстан займає вигідне геостратегічне розташування, яке забезпечує вихід на країни з населенням вище 2 млн. (Росія, Китай, Південна Корея). Країна розташована одразу у трьох кліматичних зонах. Південь-напівпустеля, Центр-степи, Північ-лиси і предгір'є Уралу. Це великий промисловий потенціал. Південь-це овочі, фрукти і нафтогазові підприємства, Центр-зерно, худоба, рибні промисли і кам'яне вугілля, Північ-залізна руда, кольорові метали, будівельні матеріали (деревина), промислове мисливство.

Окремо треба відзначити не до кінця досліджений басейн Каспійського моря з його нафтогазовими родовищами.

Країна з такими запасами сировини і ринками забезпечила себе транспортними розв'язками для транзитних перевезень вантажу, що сприяє розвитку торгівлі. Побудовані: залізничний перехід Казахстан-Китай, Туркменістан-Іран-це великий шовковий шлях. Побудована сітка автошляхів на Росію, СНД і Китай, яка забезпечує вихід до портів Чорного і Середземного морів та Індійського океану. По водним шляхам забезпечено зв'язок з ЄС.

Практичні дослідження, які відносяться безпосередньо до проекту проводилися на підприємстві, філія якого буде впроваджена на іноземній території. Вивчалася структура підприємства, баланс, поточні рахунки, взаємозв'язок підрозділів.

Визначено, що підприємство відноситься до галузі с фізико-хімічними і хімічними засобами переробки сировини. Предметом діяльності Товариства є здійснення виробничої, торгівельної, інноваційно-посередницької, консультаційної та іншої діяльності, що не суперечить чинному законодавству України. Підприємство виготовляє пакувальний матеріал.

Вивчався бухгалтерський облік, укладання договорів, робота безпосередньо у цеху, робота з клієнтами і інші виробничі процеси. Проводилося ознайомлення з технічними інноваціями виробництва, які надають економічному росту інтенсивний характер.

Інновації підвищують наукоємність виробництва і покращують його стабільність. Тому, при відкритті філії підприємства у Казахстані було прийняте рішення впровадити цифровізацію технологій у роботу підприємства. Перш за все це стосується техніки безпеки, фізичного і психологічного стану робітників, зв'язку, роботи планово-фінансових відділів, складування і виробничих цехів.

Узагальнюючи усі позитивні фактори які підвищують інвестиційну привабливість країни, робиться висновок на користь співпраці з країною Казахстан.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АЗИЯ ПЛАСТ СЕРВИС. ТОО АЗИЯ ПЛАСТ СЕРВИС, Казахстан г. Алматы. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://asiaplastservice.kz/> вільний. Мова Рос.
2. АлмазГео.ТОО АлмазГео, Казахстан г. Уральск. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://almazgeo.kz/> -вільний. Мова Рос.
3. Alpack Tech. ТОО Alpack Tech, ТМ LOGOTAPE KZ , Казахстан, г. Алматы. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://www.logotape.kz/> вільний. Мова Рос.
4. Анализ рынка продуктов питания в Казахстане. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/2018/11-08-produktu-pitaniya-kazakhstan-runok.html> -вільний. Мова Рос.
5. Анализ рынка мебели в Казахстане: объемы производства, импорт и экспорт, предприятия. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/2018/11-10-mebel-kazakhstan-runok.html> -вільний. Мова Рос.
6. Артыкбаева А. Этапы становления и развития инвестиционного законодательства в республике Казахстан / А. Артыкбаева // Журнал : Известия КазУМОиМЯ имени Абылай хана.-Алмата.-2017.-№1.-С.93-107.
7. Байжанова Г.Д. Инвестиционная политика Казахстана: Пленарное заседание совета иностранных инвесторов, Астана. 2014. Официальный сайт “Qazaqstan tarihy”. [Электронный ресурс].- Режим доступа :<https://e-history.kz/ru/history-of-kazakhstan/show/9418/>- вільний. Мова рос.
8. Белоногова О., Джамаев С., Накорякова Л., Гордеев М, Пигалкина В.Финансовый климат в Республике Казахстан /О. Белоногова,С. Джамаев, Л. Накорякова, М.Гордеев, В. Пигалкина // Исследовательский центр компании «Делойт» в СНГ.-2019.-С.4-39

9. Берк Онум. ИП Берк Онум, Туркменистан г. Ашхабад [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://turkmenexporters.com.tm/ru/Berk-onum?show=profile> - вільний. Мова Рос.
10. Білоцерківець В.В. Міжнародна економіка: навчальний посібник / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева та ін./за ред.А.О. Задой, В.М. Тарасевича.-Д.:Вид-во ДУЕП, 2010.-340с
11. Более 60 казахстанских компаний торгуют на Alibaba и Wildberries. Profit. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://profit.kz/news/58614/Bolee-60-kazahstanskih-kompanij-torguut-na-Alibaba-i-Wildberries/> - вільний. Мова Рос.
12. Брендлента ООО Брендлента, Казахстан г. Астана, г. Кокшетау. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://brandtape.kz/> вільний. Мова Рос.
13. Бурлаков О.С. IT- Аутсорсинг як інструмент оптимізації діяльності підприємств./О.С.Бурлакова// Міжнародний науковий-виробничий журнал Сталий розвиток економіки.-2013.-№4.-С.90-93
14. ВВП Казахстана. Информационно аналитическое агенство [Azattyq Rýhy](https://azattyq.ru/) . [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://rus.azattyq-ruhy.kz/economics/17340-vvp-kazakhstan-sokratilsia-na-2-9> - вільний. Мова Рос.
15. Внедрение инноваций как инструмент повышения конкурентоспособности предприятий легкой промышленности Казахстан. Национальный научный портал Республики Казахстан NAUKA.KZ. [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://nauka.kz/page.php?page_id=172&lang=1&article_id=10 - вільний. Мова Рос.
16. Ведение бизнеса в Казахстане. MG Partners Law Firm. [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://mg-partner.com/vedenie-biznesa-v-kazaxstane> - вільний доступ. Мова Рос.
17. В Казахстане продолжают субсидировать кредиты МСБ. [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://kursiv.kz/news/biznes/2020-09/v-kazakhstane-prodolzhata-subsidirovat-kredity-msb> - вільний. Мова Рос.

18. Ведение бизнеса в Казахстане. KPMG. [Электронный ресурс]-Режим доступа: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/kz/pdf/2019/09/Doing-business-in-Kazakhstan-2019_rus.pdf - вільний. Мова Рос.
19. Внешний долг Казахстана. [Электронный ресурс]-Режим доступа: <https://www.ktk.kz/ru/newsfeed/article/2020/09/08/158032/> -вільний. Мова Рос.
20. Глухов В.В. Финансовый менеджмент: научное пособие/В.В. Глухов, Ю.М. Бахрамов.-Санкт-Петербург:Издательство «Специальная литература».1995.-429с.
21. Горемыкин В.А. Планирование предпринимательской деятельности предприятия: Методическое пособие./В.В. Горемыкин, А.Ю. Богомолов./-М.: ИНФРА-М, 1997.-334с.
22. Государственный долг Казахстана. LS Aqparat информационное агенство. Ничего лишнего, Только бизнес. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://lsm.kz/vneshnie-zaimstvovaniya#>: вільний. Мова рос.
23. GREAT KOKAND. Компания GREAT KOKAND. Узбекистан, г. Коканд. [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://greatkokand.uz/> вільний. Мова Рос.
24. Государственная помощь ИКТ-проектам. ISMET.RZ. [Электронный ресурс].-Режим доступа: https://www.ismet.kz/ru/community/blog/researchandstatistics.entry.html/2018/09/12/_kgiT.html – вільний. Мова Рос.
25. Гринберг Р.С. Евразийский економический союз. Основные тренды развития на фоне глобальной неопределенности/ Р.С. Гринберг, А.Г. Пылин//Экономика региона.-2020.-Т.16, вып.2.-С.340-351
26. Давлетов Е.Г Факторы влияющие на привлечение иностранных инвестиций. Электронные ресурсы научной библиотеки ЗКГУ им. М Утемисова . [Электронный ресурс].-Режим доступа: <http://library.wksu.kz/dmdocuments/%D0%94%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%20%D0%95.%D0%93..pdf> – вільний. Мова Рос.

27. Даниленко А.А. Світові тенденції та особливості розвитку прямих іноземних інвестицій / А.А. Даниленко// Фінанси України.-2009.-№4.-С.99-108
28. Джуманова Р.А. Прямые иностранные инвестиции в Республике Казахстан в условиях цифровизации /Р.А. Джуманова// журнал Инновации.-2019.-№5.-С.93-99
29. Джуманова Р.А. Социально-Экономические последствия привлечения прямых иностранных инвестиций в Республику Казахстан. Автореферат. Москва 2019.Электронная библиотека диссертаций Dissercat [Электронный ресурс]-Режим доступа : <https://www.dissercat.com/content/sotsialno-ekonomicheskie-posledstviya-privlecheniya-priamykh-inostrannykh-investitsii-v-resp>, вільний.- Мова Рос.
30. Динамика развития Казахстана: итоги 27 лет независимости . Федеральное информационное агенство REGNUM. [Электронный ресурс]-Режим доступа : <https://regnum.ru/news/2520830.html> -вільний. Мова Рос.
31. Динамичные реформы привели к облегчению ведения бизнеса. Всмирный банк. [Электронный ресурс]-Режим доступа : <https://www.vsemirnyjbank.org/ru/news/press-release/2019/06/17/doing-business-in-kazakhstan-2019> -вільний. Мова Рос.
32. DOVON. ООО DOVON, Узбекистан, г. Ташкент. [Электронный ресурс]-Режим доступа : <https://plenka.uz/> вільний. Мова Рос.
33. Додонов В.Ю. Казахстан в системе мировых инвестиционных потоков/ В.Ю Додонов// Экономика и политика.-2018.-№4.-С.96-110
34. Дунська А.Р., Бесараб К.М. Інноваційно-інвестиційні процеси /А.Р.Дунська, К.М. Бесараб// Економічний вісник НТУУ “КПІ”.-2019.-С. 340-350
35. Ерболатова Д.О. Современное состояние “Зеленого” финансирования в Казахстане/ Д.О. Ерболатова // международный научный журнал “Наука без границ”. Алмата. -2020.-№4.-С. 95-101
36. Елеусизова Б.К. Инвестиционная среда регионов Казахстана /Б.К. Елеусизова// Электронный вестник.-2006.-№9.-С.1-6

37. Еримбетова К.М. Активная инвестиционная политика Республики Казахстан и ее реализации/ К.М. Еримбетова// Сборник трудов международной научной конференции «Человеческий капитал в Казахстане: состояние и перспективы роста». Часть I. 22 февраля 2013г.–Астана: ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2013. –С.414 .
38. Задоя А.О. Міжнародні стратегії економічного розвитку: Навчальний посібник./ А.О. Задоя, В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня та ін./за заг. Ред. А.О. Задоя.-Д: Вид-во ДУЕП, 2006.-252с.
39. Задоя А.О. Міжнародні рейтинги та прямі іноземні інвестиції/ А.О.Задоя// Академічний огляд.-2018.-№1.-С.73-79
40. Задоя О.А. Пряме інвестиційне використання заощаджень їх власниками: переваги та недоліки /О.А. Задоя// Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського.Економічні науки.- 2016.-№2.-С.89-93
41. Івченко І.Ю. Економічні ризики: Мультимедійний підручник.-Київ: “ Центр навчальної літератури”, 2004.-304с.
42. Изменение подходов в привлечении инвестиций, или как инвестиционная отрасль Казахстана адаптируется к визовым пандемии. Официальный ресурс Премьер-Министра Республики Казахстан. [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://primeminister.kz/ru/news/interviews/izmenenie-podhodo-v-privlechenii-investiciy-ili-kak-investicionnaya-otrasl-kazahstana-adaptiruetsya-k-vyzovam-pandemii-29244> -вільний. Мова Рос.
43. Инвестиции в производство : как заменить импорт в Казахстане. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/2019/08-01-import-replace-kazakhstan.html> -вільний. Мова Рос.
44. Инвестиции в Центральную Азию: один регион множество возможностей. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://image-src.bcg.com/Images/BCG-Investing-In-Central-Asia-report-RUS_tcm9-247777.pdf вільний. Мова Рос.

45. Инвестиции как ключевой драйвер роста казахстанской экономики: новые предприятия, передовые технологии и создание рабочих мест. Официальный ресурс Премьер-Министра Республики Казахстан. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://primeminister.kz/ru/news/reviews/investicii-kak-klyuchevoy-drayver-rosta-kazahstanskoy-ekonomiki-novye-predpriyatiya-peredovye-tehnologii-i-sozdanie-rabochih-mest> – вільний. Мова рос.
46. Инвестиционный климат Республики Казахстан (1990г.-начало 2000г.) . АО «МИА «Казинформ». Интернет проект Qazaqstan tarihy. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://e-history.kz/ru/history-of-kazakhstan/show/9337/> -вільний. Мова Рос.
47. Инвестиционный климат Республики Казахстан и факторы, влияющие на его состояние. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2014/Economics/4_165606.doc.htm - вільний. Мова Рос.
48. Инвестиционная политика Казахстана . АО «МИА «Казинформ». Интернет проект Qazaqstan tarihy. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://e-history.kz/ru/history-of-kazakhstan/show/9418/> -вільний. Мова Рос.
49. Инвестиционные преференции. KAZAN SYVEST [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://invest.gov.kz/ru/invest-guide/support/investment-activity/investment-preferences/> - вільний. Мова рос.
50. Инвестиционные субсидии. Инвестиционный портал костанайской области. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <http://investinkostanay.kz/ru/page/invest-subs> - вільний . Мова Рос.
51. Иностранные инвестиции. Forbs Kazakhstan. [Электронный ресурс].-Режим доступа: https://forbes.kz/news/2019/07/30/newsid_204748 -вільний. Мова Рос.
52. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/1-company/company.html> – вільний. Мова рос.
53. INTELLPACK. ИП INTELLPACK, Казахстан, г.Алматы. [Электронный

- ресурс].-Режим доступа: <https://intellpack.kz/> вільний. Мова Рос.
54. Интернет площадки. Forbes Kazakhstan. [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://forbes.kz/leader/30_krupneyshih_torgovyih_internet-ploschadok_-_2019_1570504893/ - вільний. Мова Рос.
55. Истории возникновения инвестиций [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://i-investgid.ru/istoriya-vozniknoveniya-investicij/> - вільний. Мова рос.
56. IT-рынок в Казахстане идет в гору: растут услуги компьютерного программирования. Kazinform [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://www.inform.kz/ru/it-rynok-v-kazahstane-idet-v-goru-rastut-uslugi-kompyuternogo-programmirovaniya_a3571279 вільний. Мова Рос.
57. Казахстан-2020:ВВП. Открытая онлайн-площадка для профессиональных дискуссий на экономические темы в Казахстане Ekonomist.kz. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://ekonomist.kz/domnin/kazakhstan-2020/> -вільний. Мова Рос.
58. Казахстанский бизнес приглашают на Alibaba.Profit. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://profit.kz/news/58811/Kazahstanskij-biznes-priglasht-na-Alibaba/> -вільний. Мова Рос.
59. Казахстанским компаниям помогут выйти на международные торговые площадки. Profit. [Электронный ресурс].-Режим доступа: https://profit.kz/news/58547/Kazahstanskim-kompaniyam-pomogut-vijti-na-mezhdunarodnie-torgovie-ploschadki/?utm_source=ainews&utm_medium=referral вільний. Мова Рос.
60. KazTigerTape. ТОО KazTigerTape. Казахстан. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://kaztigertape.com/> вільний. Мова Рос.
61. Как будет чувствовать себя экономика Казахстана в ближайшие годы. Kazakhstan Forbes [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://forbes.kz//process/expertise/kak_budet_chuvstvovat_sebya_ekonomika_kazahstana_v_blijayshie_godyi/ - вільний. Мова рос.

62. Карпова Т.П. Основы управленческого учета: Учебное пособие.- М.: ИНФРА-М, 1997.-392с.
63. Кенжебекова Д.С. Оценка основных направлений использования инвестиций в Казахстане /Д.С. Кенжебекова// журнал Экономика и управление в XXI веке: тенденции развития.-2015.-№25.-С.190-194
64. Кодексы и законы РК. Центр экологического проектирования и мониторинга [Электронный ресурс].-Режим доступа: <http://ovos.kz/usefull-info/kodeksy-i-zakony-rk/>- вільний. Мова рос.
65. Конституционные законы. Официальный сайт президента Республики Казахстан. [Электронный ресурс].- Режим доступа :https://www.akorda.kz/ru/official_documents/constitutional_laws - вільний. Мова рос.
66. Корж М.А. Пряме іноземне інвестування в умовах фінансової глобалізації / М.А.Корж // Фінанси України.-2011.-№12.-С.61-76
67. Коржов А.И. Стратегические приоритеты индустриально-инновационного развития Казахстана в условиях интеграции на пространстве СНГ. Научная электронная библиотека диссертаций и авторефератов. [Электронный ресурс].- Режим доступа : <https://www.dissercat.com/> -вільний доступ. Мова Рос.
68. Коронавирус: как пандемия влияет на работу банков Казахстана. [Электронный ресурс].- Режим доступа : <https://smebanking.news/ru/26862-koronavirus-kak-pandemiya-vliyaet-na-rabotu-bankov-kazaxstana-obnovlyaetsya/> -вільний. Мова Рос.
69. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. Экспрес-курс: Пер. англ./Ф.Котлер, под.ред. С.Г. Божук.-СПб.: Питер,2006.-464с
70. Котлер Ф. Основы маркетинга: Пер. англ.- М.: “Ростинтер”, 1996.-704с
71. Краткий обзор деятельности Всемирного банка в Казахстане. [Электронный ресурс].- Режим доступа : -вільний. Мова Рос.
72. Кузьмина Е.М. Внешнеэкономические связи Казахстана. Статья / Е.М. Кузьмина // Москва, Институт экономики РАН. - Всероссийский

- экономический журнал ЕКО .- 2015.-№9.-С.43-54
73. Курмангалиева А.К. Расчет показателей эффективности использования инвестиций в Казахстане/ А.К. Курмангалиева //журнал Экономика и управление в XXI веке : тенденции развития. -2015.-№25.-С.194-199
 74. Льготное кредитование бизнеса по ставке в 6% запускают в Казахстане. Kazakhstan Forbes [Электронный ресурс].- Режим доступа : https://forbes.kz/news/2020/06/23/newsid_227998 -вільний. Мов Рос.
 75. Льготы и преференции для инвесторов в Казахстане. LANSKY, GANZGER+PARTNER. [Электронный ресурс].- Режим доступа : https://www.lgp-lawyers.ru/fileadmin/content/images/news/news/LGPNews_11/LGPNews11_06122016_RU_S16_Ibrayev.pdf -вільний. Мова Рос.
 76. Макогон Ю. В. Теоретичні аспекти глобальної інвестиційної діяльності / Ю. В. Макогон, Д. Р. Иванкова // Економічний вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. - 2014. - № 11. - С. 481-486
 77. Мамедов Т. Роль прямых иностранных инвестиций в экономическом сотрудничестве стран СНГ. /Турал Мамедов//Современная Европа.-2020.-№3.-С.188-195
 78. Маркетинговые исследования сельского хозяйства Казахстана Анализ инвестиционной привлекательности рынка. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/20/rynok-selskoe-khoziaistvo-kazakhstan.html> -вільний. Мова Рос.
 79. Меры поддержки для инвесторов. Официальный интернет-ресурс акимата города Нур-Султан. [Электронный ресурс] - Режим доступа: http://astana.gov.kz/ru/page/preferencii_lgoty_dlya_investorov - вільно. Мова Рос.
 80. Мигранян А.А. Казахстан в ЕАЭС. Торгово-экономические эффекты / А.А.

Мигранян // Вестник ИЭРАН.- 2019.-№4.-С.134-153

81. Министерство национальной экономики Республики Казахстан Комитет по статистике [Электронный ресурс].-Режим доступа:<https://stat.gov.kz/>- вільний. Мова рос.
82. Мочерний С.В. Основы економічної теорії : Посібник /За ред. С.В. Мочерного./- К.: Видавничий центр “Академія”, 1998.-464с.
83. Мочерний С.В. Політекономія: Підручник./ С.В. Мочерний, Я.С.Ларіна./ - “Знання”, 2006.-390с.
84. Мякотин М.П. Взаимосвязь инновационной деятельности и конкурентоспособности предприятия./М.П. Мякотин// Молодой ученый.- 2018.-№23.-С.332-333
85. Налоги в Казахстане. Налоговый кодекс 2018г., глава 73, часть 2, раздел 19. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://nalogikz.kz/taxcode/2018/73> вільний. Мова Рос.
86. Новые возможности для инвестиций. BCG [Электронный ресурс].-Режим доступа:<https://web-assets.bcg.com/3e/30/a2fb20c140ae8a7d8f31c2d86eed/bcg-investing-in-central-asia-report-rus-tcm27-212858.pdf> - вільний. Мова рос.
87. Нукушева А.А. Правовые аспекты регулирования иностранных инвестиций в республике Казахстан/ А.А. Нукушева// Евразийский юридический журнал.-2010.-№3.-С.27-29
88. Обзор инвестиционной привлекательности стран Центральной Азии. Самрук-Казына[Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://www.sk.kz/upload/iblock/d34/d34cfc911970b45c9b695e392a7d250a.pdf> - вільний. Мова рос.
89. Обзор по Казахстану, Стратегия. Всемирный банк. [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://www.vsemirnyjbank.org/ru/country/kazakhstan/overview#2> вільний. Мова Рос.

90. Обзор по Казахстану, Экономика. Всемирный банк. [Электронный ресурс].
- Режим доступа:
<https://www.vsemirnyjbank.org/ru/country/kazakhstan/overview#3> вільний.
Мова Рос.
91. Обзор состояния легкой промышленности Казахстана: импортозамещение, экспорт и поддержка. Официальный ресурс Премьер-Министра Республики Казахстан. [Электронный ресурс]-Режим доступа:
<https://primeminister.kz/ru/news/reviews/obzor-sostoyaniya-legkoy-promyshlennosti-kazahstana-importozameshchenie-eksport-i-gospodderzhka> -
вільний. Мова Рос.
92. Объем промышленного производства по ВЭД в республике Казахстан. [Электронный ресурс]-Режим доступа: <https://stat.gov.kz/> -вільний. Мова Рос.
93. Основные отрасли экономики Казахстана. Альянс Медиа НДП. [Электронный ресурс]-Режим доступа:
http://www.vneshmarket.ru/content/document_r_A2C535D7-9B78-44A1-A094-7673F54043A0.html вільний. Мова Рос.
94. Павлова В.А. Коркурентоспроможність підприємства: управління, оцінка, стратегія.: монографія / В.А. Павлова, О.В. Кузменко, В.М. Орлова, Г.А. Рижкова.-Д.: Вид-во ДУЕП імені Альфреда Нобеля, 2011.-352с.
95. Пандемия и изоляция тормозят реализацию инвестпроектов. [Электронный ресурс]-Режим доступа: <https://kursiv.kz/news/mirovaya-ekonomika/2020-06/miru-prognoziruyut-padenie-pryamykh-inostrannykh-investiciy-na-40> -
вільний. Мова Рос.
96. Переезд или ведение бизнеса в Казахстане-советы юриста. VK.RU Медиплатформа.[Электронный ресурс].-Режим доступа:
<https://vc.ru/legal/8676-kazakhstan> -вільний. Мова Рос.
97. Перспективы улучшения инвестиционного климата в республике Казахстан. Казахская цивилизация (Университет Кайнар) [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://articlekz.com/article/20103> – вільний. Мова рос.

98. Перспективы экономического развития государств-членов ЕАЭС. (Казахстан). Евразийская экономическая комиссия (ЕЭК).
[Электронный ресурс].-Режим доступа:
http://www.eurasiancommission.org/ru/act/integr_i_makroec/dep_makroec_pol/economyViews/Documents/analytical_report_2019.pdf - вільний. Мова Рос.
99. Піддубний І.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник./ Піддубна А.І. за ред. проф. І.О. Піддубного.-Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2004.-264с.
100. Платежный баланс Республики Казахстан. Агенство Республики Казахстан по регулированию и развитию финансового рынка. Официальный интернет ресурс. [Электронный ресурс].-Режим доступа:
<https://www.finreg.kz/?docid=343&switch=russian> –вільний. Мова Рос.
101. Платежный баланс Казахстана. LS Aqparat информационное агенство. Ничего лишнего, Только бизнес. [Электронный ресурс].-Режим доступа:
<https://lsm.kz/platezhnyj-balans-kazahstana-ushel-v-otricatel-nuyu-zonu> -вільний. Мова Рос.
102. PLATUS.KZ. TOO PLATUS.KZ, Казахстан, г. Актау, г.Актобе, г. Караганда, г. Шымкент, г. Атырау, обл. Мангистауская. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://www.platus.kz/> вільний. Мова Рос.
103. Понятие международных инвестиций. Объекты и субъекты международных инвестиций. Особенности международных инвестиций. Учебные материалы. [Электронный ресурс]. -Режимдоступу:
<https://works.doklad.ru/view/v2XC1d3yjdY.html> -вільний. Мова Рос.
104. Последние тенденции экономического развития. Обзор по Казахстану. Всемирный Банк [Электронный ресурс].
-Режимдоступу: <https://www.vsemirnyjbank.org/ru/country/kazakhstan/overview> вільний. Мова рос.
105. Почему иностранные инвесторы выбирают Казахстан. Национальная палата предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен». [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://atameken.kz/ru/news/23487-pochemu->

[inostrannye-investory-vybirayut-kazahstan](#) -вільний. Мова Рос.

- 106.Примак Т.О. Економіка підприємства : Навчальний посібник.- 5-те вид., стер.- К.: Вікар,2008.-219с.
107. Промышленное производство в Казахстане в 2019 году увеличилось на 3,8%. Информационно аналитическое агенство Azattyq Rýhy . [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://rus.azattyq-ruhy.kz/economics/4041-promyshlennoe-proizvodstvo-v-kazakhstane-v-2019-godu-uvelichilos-na-3-8> - вільний. Мова Рос.
108. Профицит текущего счета платежного баланса Казахстана. Информационно аналитическое агенство Azattyq Rýhy. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://rus.azattyq-ruhy.kz/economics> вільний. Мова Рос.
- 109.Прямые инвестиции по направлению вложения. Национальный банк Казахстана [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://nationalbank.kz/ru/news/pryamyie-investicii-po-napravleniyu-vlozheniya> - вільний. Мова Рос.
110. Разработка новой маркетинговой стратегии после карантина COVID-19. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://marketingcenter.kz/20/razrabotka-marketingovoy-strategii.html> -вільний. Мова Рос.
111. Рамочная стратегия партнерства с Казахстаном 2020-2025г [Електронный ресурс].-Режим доступу:<https://www.vsemirnyjbank.org/ru/country/kazakhstan/publication/cpf-2020-2025> - вільний. Мова рос.
112. Рамочная стратегия партнерства с Казахстаном 2020-2025г. Стратегия [Електронный ресурс].-Режим доступу: <https://www.vsemirnyjbank.org/ru/country/kazakhstan/overview#2> — вільний. Мова Рос.
113. Реформы в Казахстане: успехи, задачи, перспективы. Обзор проектов.

- Секретариат по международным отношениям (подразделение по работе со странами Евразии. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://www.oecd.org/eurasia/countries/Eurasia-Reforming-Kazakhstan-Progress-Challenges-Opport.pdf> -вільний. Мова Рос.
114. Рынок интернет торговли в Казахстане [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://profit.kz/news/53280/Rinok-internet-torgovli-v-Kazahstane-previsil-260-mlrd-tenge/> - вільний. Мова рос.
115. Рынок строительных материалов Казахстана: товарный бетон, кирпичи растворы для строительства. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/2017/11-21-analiz-rynok-stroitelnye-materialy.html> - вільний. Мова Рос.
116. Сакенкызы Г. Проблемы и перспективы развития интеллектуальной собственности в Республике Казахстан / Г.Сакенкызы//Большая Евразия : Развитие, безопасность, сотрудничество.-2020.-С.390-399 Научная электронная библиотека «КиберЛенинка».[Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-i-perspektivy-razvitiya-intellektualnoy-sobstvennosti-v-respublike-kazahstan/viewer> - вільний. Мова Рос.
117. Самусенко Д.Н. Прямые иностранные инвестиции в контексте мирового развития /Д.Н Самусенко//журнал Молодой ученый.-2014.-№15.-С.152-155
118. Самые первые инвестиции в мире [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://econ.wikireading.ru/21088> - вільний. Мова рос.
119. Smart R. The Agile Marketer. Turning Customer Experience into Your Competitive Advantage/ Roland Smart.- New Jersey: Wiley, 2016.-220p. (переклад Леся Герасимчука)
120. Стимулирование инновационной деятельности. Реформы в Казахстане : успехи, задачи и перспективы. Секретариат по Международным Отношениям. Подразделение по работе со странами Евразии. Обзор проектов.- 2015.-С.92-99

121. Тараненко І.В. Інноваційна конкурентоспроможність країн у сучасних умовах глобалізації.: Монографія./ І.В. Тараненко.-Д.: Вид-во ДУЕП ім. Альфреда Нобеля./ 2013.-424с.
122. Ташимова Н.У. Направления инновационного и инвестиционного развития народного хозяйства Республики Казахстан./Н.У.Ташимова//Вестник Чувашского Университета.-2018.-№ 4.-С.1-8. Научная электронная библиотека «КИБЕРЛЕНИНКА».[Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/napravleniya-innovatsionnogo-i-investitsionnogo-razvitiya-narodnogo-hozyaystva-respubliki-kazahstan> - вільний. Мова рос.
123. Тюкавкин И.Н., Камиева А.А. Модульно-кластерная концепция инвестиционной привлекательности промышленных предприятий Республики Казахстан /И.Н. Тюкавкин, А.А. Камиева// Вестник СамГУ.-2014.-№4.-С.71-78
124. Удивительные истории жизни пяти величайших инвесторов [Электронный ресурс].-Режим доступа: мира.<https://www.fd.ru/articles/158360-qqq-16-m12-16-12-2016-udivitelnye-istorii-jizni-pyati-velichayshih-investorov-mira> - вільний. Мова рос.
125. Филимонова К.А.История развития инвестиций (прошлое и настоящее): Научная работа./К.А.Филимонова// «РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА И ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ при ПРЕЗИДЕНТЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ» Среднерусский институт управления- филиал.-2019.-С 1-6.
126. Финансовый климат в Казахстане. Исследовательский центр компании «Делойт» в СНГ 2019год. [Электронный ресурс].-Режим доступа: https://i.forbes.kz/pdf/KZ_finance_deloitte.pdf -вільний. Мова Рос.
127. Forbes Kazakhstan. Объем валового притока иностранных инвестиций в Казахстан. [Электронный ресурс].-Режим доступа: <https://forbes.kz/news/> вільний. Мова Рос.
128. Хозяйство Казахстана. [Электронный ресурс]. - Режим доступа:

- <http://aeroporty-na-karte.ru/hozyaystvo-kazahstana-kratko-struktura-razvitie-otrasli-osobennosti-ekonomika-kazakhstan-economy.htm> – вільний. Мова рос.
129. Центральная Азия-динамичный регион с большим потенциалом. BCG [Электронный ресурс].-Режим доступа:<https://web-assets.bcg.com/3e/30/a2fb20c140ae8a7d8f31c2d86eed/bcg-investing-in-central-asia-report-rus-tcm27-212858.pdf> - вільний. Мова рос.
130. Цифровизация в различных сферах. . [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://www.gd.ru/articles/10334-tsifrovizatsiya> - вільний. Мова Рос.
131. Chan W. Kim. Blue ocean strategy: how to create uncontested market space and make competition irrelevant/ W.Chan Kim, Renee Mauborgne.- Expanded edition.- Boston: Harvard Business School Publishing,2015.-288p. (переклад Ігоря Андрущенко)
132. Чернега О.Б. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навчальний посібник./ О.Б. Чернега, А.А. Сеиенов, В.С. Білозубенко./- Львів.-2009.-346с.
133. Что происходит с платежным балансом Казахстана. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://kursiv.kz/news/finansy/2020-02/chto-proiskhodit-s-platezhnym-balansom-kazakhstan> -вільний. Мова Рос.
134. Чухрай Н. Товарна інноваційна політика: Управління інноваціями на підприємстві./ Н. Чухрай, Р. Патора./: Підручник.-К.: КОНДОР, 2010.-398с.
135. Шардарбеков Е.Ш. Привлечение и реализация иностранных инвестиций. Автореферат./Е.Ш. Шардарбеков//Санкт-Петербургский Государственный Университет Экономики и Финансов.-1998.-С.1-14. Электронная библиотека диссертаций disserCat. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://www.dissercat.com/content/privlechenie-i-realizatsiya-inostrannykh-investitsii-na-materialakh-respubliki-kazakhstan> -вільний доступ. Мова Рос.
136. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: Підручник.-2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2008.-663с.
137. Шестопалова Н.С. Конкурентоспособность на мировом рынке./Н.С.Шестопалова// Лесной Весник.-2009.-№2.-С.168-170

138. Шуляк П.Н. Финансы предприятия: Учебник. 4-е изд., перерб. и доп., - М.: издательско-торговая корпорация “ Дашков и К”, 2003.-712с.
139. Экономика Казахстана 2020: реальные цифры и прогнозы. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/20/economy-kazakhstan.html> - вільний. Мова Рос.
140. Экономика Казахстана-риски рецессии в 2020 году и перспективы выхода из нее. Аналитическое кредитное рейтинговое агенство АКРА [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://www.acra-ratings.ru/research/1997> -вільний. Мова Рос.
141. Экономика Казахстана Сентябрь 2020. Институт маркетинговых и социологических исследований Elim. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://marketingcenter.kz/20/economy-kazakhstan.html> -вільний. Мова Рос.
142. Экспорт Казахстана: обзор динамики. Федеральное информацтонное агенство REGNUM. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://regnum.ru/news/economy/2700790.html> -вільний. Мова Рос.
143. Экспресс-информация. Бюро национальной статистики Агенство по стратегическому планированию и реформам Республики Казахстан. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://stat.gov.kz/official/industry/25/statistic/6> -вільний. Мова Рос.
144. Эллегия. ОсОО Эллегия, Кыргызстан г. Бишкек. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://www.polimer.kg/> вільний. Мова Рос.
145. Этапы становления и развития инвестиционного законодательства в республике Казахстан. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://articlekz.com/article/19754> -вільний. Мова Рос.
146. Юрист & Закон. Архів електронного видання. [Электронный ресурс] - Режим доступа: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA012898 - вільний. Мова Укр.
147. Яненко І.Г. Командир Я.Л. Аутсорсинг як інструмент підвищення

конкурентоспроможності підприємства./ І.Г. Яненкова, Я.Л. Командир//
Наукові праці: наук журнал.-Миколаїв:Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017.-
Т. 296. Вип .284.-С.115-119.-(Економіка)